

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos polt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Ryűltár polt sora 30 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvány-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, december 13.

Mai számunk főbb közleményei:

A miniszterelnök sajtópöre.
A bíbornoki bíretum átadása.
Elfogott aradmegyei hadkötelesek.
Az aradi árvaház élelmezése.
Luitpold bajor regensherceg halála.
Tisza István az adóreform elhalasztása mellett.
Alhírek egy aradi álkémről.
II. Vilmos császár mint házasságközvetítő.
Tarkaságok.

Várakozás.

Arad, december 12.

Béke hírek jelentek meg a havas levegőben; vigyázzunk, ne örüljünk nagyon nekik, nehogy az örömről zajától elrebbenjenek. De mintha minden biztatón egybevágná. Szerbia a Prochaska konzuln esett sérelemért hajlandó a legmesszebb menő elégtételt adni. Szerbia ajánlatot tesz az albán kikötő miatt támadt konfliktus békés elintézésére, garanciákat kínál arra, hogy Durrazóból nem csinál hadi kikötőt: a szerb királyság új bécsi követé legközelebb megjelenik királyunknál, hogy országa békés hajlandóságai felől nyilatkozzon tegyen. Milyen nagy távolság van e hírek meg a belgrádi lapok múlt heti hangja között, amely még háborút üvöltött a monarchia felé!

Ha ezek a hírek igazak, akkor nincsen ok kutatni az okokat, amelyek Szerbiát a józanodás útjára vitték, nincsen ok arra se, hogy a szerbek előbbeni féktelenkedése után most azok megjuhászodásán örüljünk. Akármennyire bizunk a magunk erejében, mindenesetre jobb, kevesebb áldozatba kerül, ha a Szerbiával való dolgunkat békésen intézzük el, mintha ehhez csak a leg-

rövidebb ideig tartó háború kellene. Kávé-házi diskurzus közben, főként ahol olyanok ülnek, akiknek családjában nincsenek behívott, vagy behívást váró tartalékosok, könnyen mondhatják: „mégis csak jobb lenne már elbánni azokkal a szerbekkel!” Akiket azonban közelebbről érint a háború, azok a békés kiegyenlítést mindenesetre többre becsülik a győzelem dicsőségénél, amelyek végül is a mieink vérének is kívánják.

És ha a biztatón néző helyzet hírtele-
nében meg nem fordul, akkor erre lehet kilátás. Ha Szerbia békét akar — miután ismeri azokat a föltételeket, amelyeket az osztrák-magyar monarchia a maga érdekeinek védelmére megállapított, — akkor a monarchiának, amely a szerb háborús hangokkal szemben is béke-tartó tudott maradni, igazán nincs oka arra, hogy háborúra keressen okot és ürügyet. Ha ez lett volna a célja, akkor nem várna az európai nagyhatalmak iránt való tisztelettel a londoni konferenciára s akkor csapataink már rég átléptek volna a Dünán, a Száván, meg a Drinán.

Komolyan és szószerint lehet venni Konrád bárónak, a vezérkar reaktívált főnökének nyilatkozatát, hogy Ausztria-Magyarországon ugynevezett háborús párt nincsen. Ő, akit a háború-párt fejének tartottak, ezzel a nyilatkozattal minden kétséget eloszlatott ebben a kérdésben. Mert, ha a katonák között nincs háborús-párt (már csak azért se, mert a mi hadseregünket egész a legfelsőbb rangokig, szigorúan és féltően elrekesztik a politikától) akkor annál kevésbé van a gazdák, iparosok, kereskedők, lateinerek, munkások között, akiknek mindenikének van valami félteni valója a há-

borutól, s a kiket legfőlebb az a harag tüzel a szerbek ellen, hogy miattuk kell bajokat, károkat és aggodalmakat átszenvedni. S ha meggondoljuk, hogy a szerbiai kenyérkeresők fokozottabb mértékben vannak hasonló helyzetnek kitéve, hogy ott a háború után való állapot és hogy a legifjabb munkaerőnek sor alá hívása is öregbitheti a bajokat: akkor, ha a gyűlölködésnek és lelkesedésnek sokat tudunk is beszámítani, mégis azt kell kérdeznünk: vajon miért van a szerbeknek kedvük ehhez?

Ugy látszik, a gondok nyomása sietteteti azoknak a máglyáknak lohadását, talán teljes kialakulását, a mely körül Belgrádban a háború-táncot járták. Ha ez tovább tart és Szerbia teljesen közel jut ahhoz az állásponthoz, a melyet a békés kibontakozás kíván, akkor az osztrák-magyar monarchiának egész Európa előtt meg lesz az elégtétele, a miért a súlyos helyzet ellenére, a provokálások után is megmaradt várakozóan és nyugodtan. És talán a szerbek hangulatváltozása igazolja abban is a monarchiát, hogy a londoni konferenciát bevárja; nem azért, mintha attól döntést, még kevésbé irányítást és befolyásolást várna, — hanem talán az okból, hogy a nagyhatalmak közvetlenül megnyilatkozó hangulata végezze be Szerbián a teljes leniggasztásnak művét és hogy Szerbia a helyzetet teljes valóságába fölismerve, vonja le annak konzekvenciáit. Nekünk nincs okunk a háborútól megrettenni, de ha annak kikerülésére alapos remény van, ez még a fölkészültség drága állapotában is megér egy kis várakozást.

A szomoru bolt vig leányai.

Irta: Rudnyánszky Endre.

Nem szeretek magamról sokat beszélni. Nem is tudok. Annyira beleirtam magamat mindabba, amit másokról mesélgettem, annyira elapróztam véretem, szívemet, lüktető életemet a papirlapokon, kigondolt történetekben, hogy nem is tudok ösztint, nem-szinezve, nem-hazudozva beszélni magamról.

Pedig ehhez a történethez, amelyet frissen, szomorúságosan érzek zibongani idebenn, szükséges, hogy magamról beszéljek. Ez a beszéd nem lesz több a kelleténél és igazán egy szót sem fogok fölöslegesen szólni arról, hogy hány éves vagyok, milyen a hajam színe, sápadt-e az arcom, vagy barnapiros, hol éltem, mit éltem eddig, hová és hányszor csókoltam el első csókjaimat, mióta felejtettem el sirni.

Az életet annyiszor kezdjük el újra, ahányszor akarjuk. Valamikor nagyfantáziájú regényíró irt érdekes és különös történetet azokról, akik „kétzer hálnak meg.” Ő be sokan élünk e földön, akik nem kétszer, de tízszer is, százszor is meghaltunk és megest föltámadtunk. A multat, a halott élet viszonyait lerázzuk, és egyszerre és újjáébredve mindössze az emlékezések kínzó és édes zibbadtságát tartjuk meg az új élet számára.

Ilyen újraéléssel köszöntöttem be Kovácshidára. Mikor is, hány éve — már nem emléke-

zem, de nem is fontos. Azt tudom, hogy a hátam mögött minden hid elégett, összeomlott; egész odáig való életemből csak az asszonyi ölelések hervasztó ellobogását őriztem meg — ezt is akaratom ellenére. És megőriztem valami ostoba, talányos bizalmat az emberekhez, akik annyiszor megcsaltak, hamisak és kegyetlenek voltak hozzám.

Öreg és szomoru fiu voltam Kovácshidán. Az erdős hegyek közé temetkezett város is öreg és szomorúan jártak az utcákon. De ez a szomorúság más volt, ez az öregség más volt, mint az enyém. Templomok tömjénes lehellete szomorította meg az embereket és kenetteljes, alázatos hit tette öreggő őket. Oly idegenül jártam közöttük és mégis úgy szerettem őket.

Szerelmes voltam a csendes utcákba, amelyekben öreg, megroggyant kanonokok, komoly házai sorakoznak egymás mellé. Szerettem sétálni tiszta kövezetükön és szörnyen gyűlöltem lakóikat, akik rezidenciájuk puhaságában, kényelmében annyi helyet, annyi jót, annyi életet vesznek el másoktól, azoktól a másoktól, akik a város végén, karélyba húzódva laknak szennyben, nyomorúságban és betegségben...

Egyebekben pedig — de ez már igazán az utolsó szó magamról, — szorgalmasan intéztem el a bírósági aktákat, amint egy fiatal törvényszéki jegyzőhöz illik és irogattam a helyi lapba a novellákat, amint ezt sorsom rendelte. Nem volt más szerelmem két hosszú évig, mint a káptalani

csöndes utcák és ivbe hajló templomboltzatok és nem volt más gyűlöletem, mint ezeknek a szeretett helyeknek lakói és birtokosai iránt...

Azért mondom el ezt ilyen bőségesen, hogy hirtelen meginduló történetemhez megadjam a magyarázatot. Ezek a hangulatok, ez a furcsa élet teszi érthetővé mindazt, ami velem és a Juhar-leányokkal megesett.

Megint a hívős, élettelen utcákkal szerelmeskedtem, amikor a borús őszi napon odabotlottam a Barátok-utcájába. Zajos utca volt, széles és piszkos, amelyre ráfeküdt az ormótlan templom. Régi módi szerint boltokat építettek volt a templom köré és a szentséges falak tövében gyönyörű zöldes, hentes, fűszeres boltok húzódtak meg. Amilyen érzékenykedő, mimózeleklő voltam, egyszerre végigfutott rajtam a borzongás, a kellemetlen, viaszatassító érzés ezeknek a boltoknak a lattára.

Egyik bolt mégis illett a környezet-hez. — Ezüstbetűs fekete cégtábla gyászosan hirdette, hogy mit árulnak odabenn és az üvegablakon át kilátszottak az aranyozottan, ezüstözötten kicifrált koporsók, csinált virágok, koszorúk. Igazán csak egy pillanatig láttam ezt, mert a következő percben már elkáprázott a szemem, daloló melegséget éreztem a szívemben. A szomoru boltban forró és fiatal életek virultak, a zsolozsmát éneklő koporsók hangtalan beszédébe irias és csengő asszonyi kacagások szóltak bele.

A miniszterelnök sajtópöre.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 12.

Ma már csak tizenöt főnyi volt *Justh* Gyula csapata, mellyel a képviselőház elé ment. Itt a csendőrség élén *Pavlik* felügyelő fogadta őket, aki azonban a beszédéből csak pár szót tudott elmondani:

— Mély tisztelettel jelentem...

Tovább nem folytathatta, mert ekkorra már hátat fordítottak neki az ellenzékiek, akik szó nélkül távoztak.

Benn a Házban is igen kevés képviselő volt ma; huszonhárman voltak, amikor *Tisza* István gróf megnyitotta az ülést.

A honvédelmi tárca költségvetése volt napirenden, az előadó, *Solymossy* Ödön báró azonban nem volt jelen. Helyette *Kenedi Géza* ismertette röviden a honvédelmi költségvetést, amelyet a Ház vita nélkül megszavazott.

Most a mentelmi ügyek tárgyalása következett volna, de ezeknek az ügyeknek előadója, *Darvai Fülöp* nem volt jelen.

Elnők erre feltűgesszette az ülést. Negyedóra múlva megjelent a Házban *Darvai* és folytatni lehetett a tárgyalást.

Darvai Fülöp becsánatot kért a Háztól kétséért és nyomban hozzafogott a napirendre kitűzött mentelmi ügyek tárgyalásához. Szükség *Ferenc* tőtnemzetiségi képviselőnek nem kevesebb, mint tizenhárom mentelmi ügye volt; Szükség egy tőtnapilapnak a szerkesztője és e minőségében becsületsértés és rágalmazás címen tizenhárom sajtópör van ellene folyamatban. Mind a tizenhárom ügyben föltűgessztették a mentelmi jogát.

Almássy László Juriga Nándor mentelmi ügyeit ismertette. Juriga tőtnemzetiségi képviselőt is becsületsértéssel vádolják; mindegyik ügyben kiadták a bíróságnak.

Kenedi Géza előadó *Schmidt* Károly mentelmi ügyet ismertette. *Schmidt* a budapesti X. kerületi előjáróság közegészségügyi kihágás miatt panaszolta be. A Ház *Schmidt* mentelmi jogát föltűgessztette. *Jármay* István képviselőt, akit becsületsértéssel vádolnak, szintén kiadták a bíróságnak.

Ezután *Désy* Zoltán mentelmi ügye került sorra, melyet szintén *Kenedi Géza* ismertetett. *Désy* azt állította Lukács miniszterelnökről, hogy egész Európában a legnagyobb panamista.

— Gyalázat! — kiáltották a munkapártiak.

Désy ellen rágalmazás címen indított pört az ügyészség. *Désy* mentelmi jogát a Ház ma föltűgessztette.

Három fiatal leány ült a koporsók között. Sárga gázlámpa szőtt csillogó bálót nehéz, tömött hajukra, amely olyan mélyen barna, egyforma volt mind a háromnál, mintha egyazon bronz masszából öntötték volna ki. A szájuk nedvesen, pirosan égett. Három vérvörös huvirág volt a három azáj és mondhatom, jobban világított, süttött, mint a szomoru gázlámpa.

Egy hányaveti, kardsórtető kis huszártiszt állt előttük. Neki nevettek, az ő számára virultak. Jóformán nem is láttam belőlük mást, mint a szájukat, az egészséges nevetésüket, a súlyos hajukat és leginkább, legerősebben azt a meleg ellentétet, amint az élő leányok a hűs halál boltjában fakadoztak.

Minék mesélgessek sokat: vége lett a csen des utcák szerelmének. Oda jártam a szomoru boltához, amelyben vig leányok éltek és nevettek. Megismertem őket, mielőtt ismertem volna. Kiésem az ablakon át az arcukat, megrajzoltam magamban a lelküket, a szokásaikat. Tudtam, hogy az a nagy, erős, vállas melles leány *Juhar* Piroška. A második, akinek fekete-barna szemöldöke alól tövizekességű szemek néznek a világba: a második *Juhar* Erzsébet. A legkisebbik, aki csunya csuka is, soványka is, de csupa ígéret, szépség és szerelemigéret egy év esetleg kettő múltára, *Juhar* Mária. Árvák voltak és úgy éltek magukban, olyan bátorsággal, önállósággal, amelyet csak a halállal való folytonos érintkezés adhat meg. Én legalább azt állapítottam meg mindjárt kezdetben, hogy az *Juhar* leányok egész életét ez a

Láng Mihály báró, előadó ismertette a kérvények nyolcadik és kilencedik sorjegyzékét. E kérvények közül 319 a választójogi reformot sürgeti. Ugy ezeket a kérvényeket, valamint az egyesülségi jog szabályozását, a Duna Tisza csatornát, a katonai beszállásolási díj emelését, a budapesti boszniai vasúti összeköttetés javítását, a tűzrendészeti törvény megalkotását, a fegyvergyakorlatra behívott tartalékosok családjának segítését, a mezőgazdasági cselédek kötelező nyugdíjbiztosítását, stb. sürgető kérvényeket és fölíratokat kiadták a kormánynak. Ezzel az ülés véget is ért.

Holnap a vallás- és közoktatásügyi költségvetés tárgyalását folytatja a Ház.

A bibornoki birétum átadása.

— A király helyett a trónörökös. —

Saját tudósítónktól.

Bécs, december 12

A bécsi udvari plébánia-templomban — mint Bécsből táviratozza tudósítónk — ma délelőtt adta át *Ferenc Ferdinánd* trónörökös az uralkodó megbízásából *Hornig* Karoly báró veszprémi megyéspüspöknek, kit X. Pius pápa a decemberi 2-iki konzisztóriumon biborossá kreált, a bibornoki birétumot.

A szertartás avval vette kezdetét, hogy *Caccia-Dominioni* Kamillo pápai titkos kamarás, a pápának a birétum előhozatásával megbízott külön követ, a főszertartás kiseretében átvette a Burghban a pápai kinevezési brévet és a birétumot és azokat arany-talcákon a templomban a maga számára leuártott helyen elhelyezte. A pápai légatus ezután udvari fogaton a biborossnak az Erzsébet-szállóban lévő lakására hajtattott udvari biztosok kiseretében. Az új biboros és kísérete: *Rédey* Gyula dr. prelátus nagyprépost, *Néger* Agoston protonotarius. Rada laivan dr. prelátus kanonok, *Simon* György dr. apát oldal-kanonok, *Radányi* Viktor dr. pápai tb. káplán, püspöki titkár és *Vegele* Lajos dr. szentszéki jegyző, valamint *Caccia-Dominioni* apostoli légatus és *Orsini* Lelio herceg pápai nemesi testőr az udvari fogatokon hajtattak a Burghhoz, ahol a biborost megérkezésekor a burgorseg a szokásos katonai tisztelegéssel fogadta.

Időközben 11 óra előtt az udvari méltóságok az udvari szertartás-teremben gyülekeztek teljes díszben a titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok pedig a titkos-tanácsosi teremben. *Scapinelli* di Leguigno Rafael bécsi apostoli nunciust megérkezésekor egy udvari biztos egyenesen a templomban számára fentartott helyre vezette.

Hornig biboros kíséretével a nagyöveti lépcsőn haladt fel a titkos tanácsosok termébe és

amikor megérkezéséről jelentést tettek a trónörökösnek, az udvari menet megindult a Burg-templomba. A bibornok közvetlen *Ferenc Ferdinánd* trónörökös előtt haladt és a templomban a trónszék mellett elhelyezett külön térdeplőhöz ment. Csendes mise után, melyet a trónörökös és a bibornok is térdelve halgattak végig, *Magre Caccia-Dominioni* apostoli légatus az aranytalcán átnyújtotta az uralkodó képviselőjének a pápai brévet, melynek felolvasására a trónörökös „Legatur” szóval adott engedelmet. A bréve felolvasása után a légatus a bibornok kíséretében a trónszékhez járult és annak alsó lépcsőjén letérdeelve átnyújtotta a trónörökösnek a birétumot, melyet ez a legfelső lépcsőfokon térdelő bibornok fejére helyezett. A trónörökös ezután felállott, utána magát m ghajtvá felállott a bibornok is, aki a trónszéktől visszament az oltárhoz. A szertartást *Te Deum* fejezte be, majd a bibornok áldást osztva haladt végig a templomon.

— Bécsből jelentik: *Hornig* báró ujonnan kinevezett biboros tiszteletére a Hofburg márványtermében mára tervbe vett udvari ebédet a *bajor régens herceg elhunytja miatt* elhalasztották.

Elfogott aradmegyei hadkötelesek

— Megakadályozott kivándorlás —

Távirati tudósítás.

Győr, d cember 12.

Ez év tavaszán a győri rendőrség nagyszabású kivándorlási üzemeknek jött nyomára. Utlevél nélkül kivándorlók, ügynök csabítására, az ország északi és délkeleti részéből tömegesen hagyták el otthonukat, hogy a tengeren túra költözzenek. Győrig vasuton hozta az ügynök a kivándorlókat, itt pedig a vele szövetkezett bérkocsisoknak, leginkább a négyes számúnak gondjaira bízta őket, akik aztán Mosonig, többnyire egész Bécsig fuvarozták az utasokat.

Egy ideig — a győri rendőrség ébersége folytán, — szünetel a kivándorlás ilyen módja, most pedig új módszerrel folytatják. December 4-én Ötveny állomás előjáróságához post restante kezelésre távirat érkezett, amelyben egy Ötvenyben ismeretlen nevű egyént valaki arról értesít, hogy a legközelebbi vonattal érkezik. Ugyanez nap éjszakáján tizenegy óra tájban Bécs felől egy nagy zárt automobil érkezett Ötvenyre, melynek számvilágító lámpája nem égett és a soffőr, mikor az éjjeli őrk közeledtek felé, a reflektorokat is eloltotta. Teljes sötétségben állt az autó, mikor a soffőr érdeklődött az állomás-

szomoru bolt formálta ki egyengette olyanná, amilyen volt.

Két hét telt belé, amig megismerkedtem velük. *Piroška* tetszett legjobban, vidamságában is komoly arcával, energikus hangjával, amely kicsengett az ősi utcára. Amikor egy este *Piroška* egyedül volt a koporsók árnyékában, egyszerűen benyitottam hozzá.

Avval kezdtem, hogy temetést akarok rendelni. Szépen elreszletteztük, kialkudtuk, megbeszéltek. Figyelmesen néztem nyugodt, sima homlokát. Huszonhat huszonhet éves lehetett és olyan barázdálatlan volt a homloka, olyan nyílt a szeme, mintha még soha, de soha...

Mikor már minden megvolt, a címet kérdezte. Föl akarta jegyezni. Tovább nem mehetett a jatek.

— Én magam lennék az a halott, akit el kell temetni — mondtam. — Persze előbb még meg is kell halnom.

Barna szemével józanul, okosan, hűvösen végigmért.

— Komoly dolog ez és nem tréfaság uram, — utasított rendre.

— Nem is tréfa — feleltem gyorsan. — Nem tréfa, mert lassan, még ezt is kieszeitem, ilyesmit összehazudtam, csak hogy magát megismerjem.

Piroška vidáman nevetett:

— É, azt hiszi, hogy megismert? Azt hiszi, hogy engem meg lehet ismerni?

— Mindenkit meg lehet ismerni, minden titoknak a végeire lehet járni. Nekem pedig két módszerem is van a titkok megismerésére. A törvény-embere, a törvényszéki jegyző logikával, a dilettáns novellairó pedig fantáziával kutatja az igazságot.

— Aztán mondja csak, bennem mi érdekl? Mit akar velem? Mit akar tőlem?

— Édes kisasszony, mielőtt bármit is felelnék erre, azt kell megmondanom, hogy magam is olyan, amilyennek képzeltem. Bátor, férfias, szokimondó, egyenes és végtelenül édes.

— Jó, hogy befejezte. Unom. Ha csakugyan jóban akar maradni velem, akkor soha se hizelegjen. Lassa, én magam figyelmeztetem erre. Tudja, érdekesnek találom a maga ismerkedési módját. Hogy valaki el jöjjön megrendelni a saját temetését, csak azért, hogy megismerkedjen egy leánnyal! Kisse groteszk! Mas módot is találhatott volna erre.

— De ha nekem ez tetszett. Így kellett megismernem magát, a halál árnyékában, itt, ahol maga úgy él, mint a koporsók tövében mosolygó rózsza.

— Tulságosan poétikus. A törvényszéki jegyző kevés szóhoz jut magánál a dilettáns novellairó miatt! Csak aztán valahogyan eszébe ne jusson regényt írni róla — a koporsók tövében mosolygó rózsáról! Ha open írni akar, írjon a nővéremről. Erzsébet csupa romantika. Én nagyon prózei teremtés vagyok. Lassa ezt a kötséjegyüket is szigorúan

épület fekvése iránt. Odahajtott, majd mikor meglátta, hogy nincs senki az állomásépületnél, visszafordult a bécsi utra. Az éjjeli őrök megállították, hogy kit vagy mit keresett.

— Telefonértesítést kaptunk Bécsebe — mondotta a sofőr — hogy egy beteg ur érkezik, aki Ötvenyénen leszáll, hogy autón tegye meg a további utat. A kilenc órással nem jött, háromig meg nem várok.

Érdeklődtek, hogy mért nem megy be Győrbe, ahol esetleg a beteg leszállt. A sofőr azonban alhatatosan megmaradt elhatározása mellett és tényleg vissza is ment Bécs felé.

Reggel fél négy óra tájban indul Bécs felé Ötvenyéről a személyvonat. Amikor a vonat az állomásról elindult, nyolc-kilenc, 25–30 év körüli iparosnak látszó munkás ugrott ki a vonatból, akik az állomásépületet kikerülve, a földiken át mentek a faluba s beültek a kocsmákba. Reggel hét órától azután, körülbelül fél órai időközben, párosával indultak utnak Bécs felé, a vasuti vágányok mellett.

Az Ötvenyeni állomási előjáróság értesítette észleleteiről Lengerer István dr. szolgabíró, aki rögtön intézkedett az állomások, csendőrségek, szolgabírók és határrendőrség értesítéséről. A gyors intézkedésnek hamarosan meg is lett a fogadata, amennyiben a magyarvári csendőrség járőrei a horvátkimlei füzében a társaság öt tagját fogta el, akiket átadott a magyarvári főszolgabíróságnak.

A delikvenssek, név szerint Argyelán Teka és György, Dzsinger Pál, Arbágyi Ambrus és Faust Tódor aradmegyei, kurtakéri románok, valamenynyien hadkötelesek, bevallották, hogy utlevél nélkül akartak eljutni Amerikába.

A kivándorlókat a magyarvári főszolgabíró egyenként nyolc napi elzárásra és 100–100 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az állami nyugdíj-törvény. Budapestről jelentik: Az a körülmény, hogy a főrendiház szombati ülésének napirendjére nincs kitűzve a képviselőházból már átküldött nyugdíj-törvényjavaslat tárgyalása, érdekelt körökben azt az aggodalmat keltette, mintha ezen törvényjavaslat törvényerőre emelésének végleges elhalasztása tervezetnék. A Bud. Tud. illetékes helyen kapott értesítés alapján közli, hogy ennek az aggodalomnak semmi alapja sincs. A főrendiház szom-

bati ülésében csak a kivételes intézkedésekre vonatkozó sürgős javaslatot tárgyalják. A nyugdíj-törvény tárgyalása a főrendiháznak a karácsonyi ünnepek előtt tartandó másik ülésére marad, amelynek napirendjére az 1913. évi állami költségvetés is kitűzhető lesz.

Az aradi árvaház élelmezése.

— Döntött a városi közgyűlés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12.

A város folytatólagos közgyűlésén ma egyetlen hosszabb vita volt a városi árvaház ügyében, amelyről az utóbbi időben már annyi szó esett és az árvaházi igazgatót, Balázs Ferencet oly sok méltatlan támadás érte. Pedig Balázs a legkiválóbb intézeti vezetők közé tartozik. Amint ismeretes, a tanács azt a javaslatot terjesztette a törvényhatósági bizottság elé, hogy az árvaház élelmezésével egy évre a legkedvezőbb ajánlattevőt az aradi Katolikus Háziaszonyok egyesületét bízzák meg, amely havi 25 koronáért vállalja egy-egy árva teljes élelmezését. Ma ugyan átlag 21 koronába kerül az egyes árvák élelmezése, azonban cselédségnél és egyébütt elérhető megmegtakarítások révén az új rendszer mégis olcsóbb lesz.

A tanács előterjesztését Kovács Vince kulturtanácsnok ismertette és Műlek Lajos dr. sietett is a tanács javaslatát pártolni különösen azt hangsúlyozva, hogy a háziaszonyok egyesülete áldásos működést fog kifejteni, mert a cselédotthonában levő 10–12 árva leányt alkalmazza a háztartási teendők ellátására.

Nemess Zsigmond drnak ezzel szemben éppen az adott aggodalomra okot, hogy az árvaházban cselédotthont akarnak létesíteni. Az a nézete, hogy az árvaház otthont adjon az árváknak, gondos nevelésben részesítse azokat. Nem hiszi, hogy az árvagyermek nevelésére jótékony hatással lenne az, hogy az árvaházban cselédotthon van. Sajnálattal látja, hogy az utóbbi időben — nem tudja milyen okokból, fiaskális szempontokból — mesterségesen odatörekednek, hogy az árvaház megszűnjön. Ez igazán fájdalmas és nem helyes igyekezet. Ne akarjuk elfojtani ilyen intézkedésekkel az árvaházat, legalább is a közgyűlés ne adjon ehhez segédkezet. A későbbi nemzedék méltán

illetetheti a meggondolatlanúság vádjával azt a törvényhatóságot, amely ilyen nagy és nemes intézményt megszüntet. Inkább arra kell igyekezni, hogy az árvaházat benépesítsék; legyen ott száz árva és ne huszonhárom, mint ma. A mai rendszerből azonban maradjon meg, a helyes nevelési rend és a házi ellátás, házi főzés, amely legközelebb áll az otthoni élethez. A cselédotthont azonban ne engedjék be az árvaházba.

Műlek Lajos dr. kelt védelmére a Katolikus Háziaszonyoknak és kijelentette, hogy arról szó sincs, hogy cselédotthont telepítsenek az árvaházba. Csak annyi cselédot viz az árvaházba az egyesület, amennyire a konyhában szükség van és hat nyolc árva leányt, akiket házi szolgálatra alkalmaznak. A mai kezelést és rendszert az árvaházban rossznak tartja és azt bizonyítja, hogy az ellátás bérbeadásával 8000 korona fizetést, 1500 korona vízdiát és 2100 korona vegyes dologi kiadást takarítanak meg.

Reinhart Gyula elhamarkodottnak látja a mai határozathozatalt. Vegyék le az ügyet a napirendről és akkor tárgyalják újból, ha az árvaházi szabályzat reformálására kiküldött bizottság, amelynek kilencven nap alatt kell jelentést tennie, beszámol tapasztalatairól.

Reisinger Sándor arra a kérdésre kér határozott választ, hogy csakugyan olyan nagy, több ezer koronás megtakarítás érhető el az ellátás bérbeadását utján?

Kovács Vince tanácsnok válaszában elmondotta, hogy megtakarításra számítanak, összevissza azonban 3000 korona eddigi kiadás válik feleslegessé, tehát korántsem oly nagy összeg, mint Műlek dr. mondotta. Különösen hangsúlyozza azonban, hogy csak arról van szó: az ellátási módját változtassák meg. Más dolog az árvák ellátása és más az árvák nevelése. Ez utóbbi megmarad az eddigi kezében és az árvaház kitűnő, általános becsülésnek örvendő igazgatója az eddigi irányban, sőt a gazdasági teendőktől felmentve még behatóbban folytathatja elismerésre érdemes munkáját az árvák nevelése tekintetében.

A közgyűlés többsége, mindössze egy határozott ellenzéki szavazattal szemben elfogadta a tanács javaslatát és egy évre a Katolikus Háziaszonyok aradi egyesületére bízta az árvák ellátását.

elteszem, amit a maga temetésére hiába megcsináltatott velem.

A prózai Piroska azonban nagyon édes aranyos leány volt. Móját ejtettem, hogy egyedül lehessen vele, kilestem, kifürkésztem, hogy minden délután van egy órája, amelyet egyedül tölt. Ilyenkor pontosan ott voltam nála és beszélgetünk. Szerelmes voltam beléje? Igazán nem tudom.

Kielemeztem, végigboncoltam egész lelkét. Nem volt okos, nem volt szellemes, de pezsgett, hullámzott benne az élet öröme és szeretete. Egészséges vidámságot lehelt ki magából. Azok közé az asszonyok közé tartozott, akik a jókedvet, friss életet és örömeiket hozzák az emberek közé. A Juhar leányok mind ilyen vidámak voltak. Erzsébetet és Máriát is ilyennek ismertem meg. Egyformák voltak és mégis különbözők. Lehet azonban, hogy ezt a különbséget hozzám való hajlandóságuk más-más nyilvánulása tette. Piroska szíves és barátságos volt, kacagó hangján végnélkül tudott beszélgetni. Erzsébet bizalmaskodva, gyermekes fecsegéssel vonzódott hozzám, Mária pedig félig vadóc, elkényesztetett apróság módjára titkolta, hogy jó barátom.

Igazán nem azzal jöttem hozzájuk, hogy barátjuk legyek. Nem hiszek az ilyen barátságokban. Vagy kezdetei, vagy végei valaminek, amit a köznap beszédében szerelemnek nevezünk. Hát ezek a dolgok úgy indultak, hogy a kezdete lett vala-

minek a barátság. Rettentő nagy és bizalmas barátság volt. Kicsit boszankodtam is miatta.

— Hát csakugyan olyan öreg és veszedelmetlen ember vagyok — kérdezgettem magamban — hogy ez a három csupa élet, erő és élet teremtés, ez a három leány nem lát bennem mást, nem érez mást, mint közömbös barátot!

Piroska elmondotta híven szerelmei történetét. Megtudtam, hogy a sima homlok és tiszta tükrű szem mögött nagy-nagy események, lezajlott forróságok huzódnak meg. Tudomást szereztem egy pár régen, évek előtt elmúlt szerelemről. Persze annyit mondott el belőle Piroska, amennyit jónak látott: szerették és ő is szeretett, de a testvérei kedvéért lemondott.

— Nem is értem, miért mesélem ezt magának — szólt. — Érdeklí ez magát? És ha érdeklí is, miért vagyok ekkora bizalommal magához?

En nem tudtam választ adni ezekre a kérdésekre. Nemcsak Piroskának nem, hanem Erzsébetnek sem, aki az ő huszárhadnagyáról beszélt rajongó szavakkal. Erővel azt tudakolta: mit gondolok, elveszi-e őt a huszársja. Jó fiu voltam és nem mondtam semmi rosszat Olchvay István huszárhadnagy urról. Végül még Mária, a kis vadóc is megtisztelt titkaival. Az utcán találkoztam vele és amíg a szomorú boltig értünk, nagyon és szorgalmasan vallott. Gyermekes, a kis tizenhét éves leányhoz illő vallomás volt: szó volt benne jogá-

szok szerelmes leveleiről, egy fiatal és kedves színésznőről és egy nagyon komoly urról. Végighallgattam és amint már ebbe a mesterségbe beletörttem: tanácsokat adtam a kis leánynak.

Hanem hazamenet nagyot kacagtam önmagamon.

— Most tanácsadó barátja vagy öreg fickó a Juhar leányoknak — monologizáltam. — A Piroska a multat, az Erzsébet a jelent, Mária pedig a jövőt közli veled bizalommal. De hát hol vagyok akkor én, ha se a mult, se a jelen, se a jövő nem az enyém?! Legjobb lenne ősz székelt ragasztani, kopaszra beretválatni a fejemet és beállani „asszonyok tanácsadójának.”

Oththon pedig a legénylakás szomorú csöndjében arra gondoltam, hogy legegyszerűbb lenne valamelyik Juhar leányt feleségül venni. Például és leginkább a komoly, érett, amellet aranyos kedvű Piroskát. Hiszen ha tudnám, hogy ez a terv megvalósulhat...

A másik gondolatom az volt, hogy milyen pompás regényt lehetne írni ebből a történetből így, ahogyan most van. Mindjárt végig is gondoltam a vázlatát. Nem írtam le belőle egy sort sem, amit nagyon jól tettem. Az élet sokkal különb, elevenebb és mélyebb regényt írt a Juhar leányok történetéből, mint aminőt az én esekély kis fantáziám kieszelt.

Luitpold bajor régens herceg halála.

— A király részvéte. —

Távirati tudósítás.

München, december 12.

Bajorország ma hajnalban elvesztette uralkodóját, az öreg Luitpold herceget, a legnépszerűbb régens, aki népével a legmeghittebb, szinte polgári családiasságban forrt össze. A pátriárkák korában, túl a kilencvenedik évében érte utól az éj a halál, tüdővízenyő ölte meg a szívós aggasztánt, meglehetősen váratlanul, mert az orvosok az utóbbi napokban is teljesen megnyugtatónak találták az állapotát. Mint I. Lajos király harmadik fia jutott a régensségbe 1886-ban, amikor az elmebeteg II. Lajos tragikusan maga vetett véget életének. És meg kellett tartania a régensséget, bár Ottó király életben maradt, de szintén elborult elmével tengődik, s szintén többször tett kísérletet arra, hogy megölje magát. Luitpold, aki a Habsburg családdal is rokonságban van, 1844-ben vette el Augusztá toszkánai nagyhercegnőt, részt vett az 1870—71-iki háborúban, s uralkodásának főjellemvonása Bajorországnak a német birodalom egysége eszméjében való megerősítése.

A régens haláláról a következőket jelentik Münchenből:

Luitpold régensherceg ma reggel kilencvenegy éves korában kevéssel öt óra előtt meghalt. Elhunytának idején az ágya mellett voltak leánya, Terézia hercegnő, az elhunyt testvére, Adelgunda hercegnő, Lajos herceg felesége, Rupprecht herceg Lipót herceg és neje, György és Konrád hercegek, Árnulf herceg, Kasztner dr. háziorvos, Widmann báró főhadsegéd, Walter tábornok szolgátevő szárnysegéd, Dandl dr. osztályfő és Hecher prépost. Reggel hét órakor a Kő-teremben gyászmise volt, amelyen a királyi család tagjai, a régensherceg közvetlen környezete, valamint Hertling báró miniszterelnök vettek részt.

Münchenből jelentik: Tegnap este tíz órakor a tüdőben lázas jelenségek mutatkoztak. A szívtevékenysége rendetlen lett s a beteg állapota a legnagyobb aggodalomra adott okot. A régensherceg leánya, Teréz hercegnő a Kasztner udvari orvos az egész éjjelt a betegnél töltöttek. Ma reggel ötödfél órakor nagy szivgyengeség s közvetlenül utána akut tüdővízenyő állott be s 4 óra 50 perckor a régensherceg csöndesen elszenderült. A régensherceget tegnap ellátták a haldoklók szentségével. Tegnap este tíz órakor megjelent a pápai nuncius, aki a haldoklónak a pápa megbízásából átadta áldását.

Ma reggel hét órakor a palota nagytermében csendes mise volt, amelyen jelen voltak a család tagjai és a miniszterek. Ezután miniszteri tanácskozás volt és tíz órakor a miniszterelnök Dölle dr. miniszteri tanácsossal, aki mint birodalmi herold szerepelt, megjelent a királyi palotában és a régensherceg haláláról állami okiratot készített. Ezután újra megjelent a pápai nuncius, aki a család tagjainak a maga és a pápa nevében részvétét fejezte ki.

Az elhunyt régensherceg utódja fia, Lajos herceg lesz. Lajos herceg vasárnap este, miután a régensherceg állapota nem adott közvetlen aggodalomra okot, Münchenből Bécsen át Sárvarra utazott, a hol tegnap este kapta meg a hirt atyja állapotának rosszabbodásáról és még az éjjel Bécsen át Münchenbe utazott, a hová ma este megérkezett. A miniszterelnök és más hivatalos személyek eléje utaztak.

Münchenből jelentik: Ferenc József királytól és Vilmos császártól érkeztek meg az első részvétlétviratok, amelyekben rendkívüli meleg együttérzést juttatnak kifejezésre. A délelőtti folyamán a régensherceg holttestét behalzsamozták. Délben a rezidenciában egy állami bizottság, a mely-

nek élén Hertling báró miniszterelnök állott, ünnepélyesen jegyzőkönyvbe vette a halálozást. Az általános országos gyász ügyében legfelsőbb tizenet bocsátottak ki. A csapatok a bajor királyság új kormányzójának, Lajos régenshercegnek nevére még ma letette a hűség esküt.

Tisza István gróf az adóreform elhalasztása mellett. (Változik a betegápolási adó is.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 12

A képviselőház mai ülésén jóformán senki sem érdeklődött a tanácskozás iránt, hanem a munkapártnak csaknem valamennyi tagja az adóreformról vitatkozott. Mindjárt az ülés elején a folyosón nagyobb csapatban vita támadt a reform elhalasztásáról.

Kubinyi Géza azt vitatta, hogy két város van, amelyek iránt érdeklődött, tudja, hogy ezek akciót nem fognak indítani, de ha a fővárosból megindul a lavina, akkor valószínű, hogy a városok az akció mellé fognak állani és követelni fogják a reform elhalasztását. Ugy látja különben, hogy az egész dolog nem más, mint az, hogy Vázsonyi és Bárczy népszerűsége keresnek és ebben a dologban akarnak minden áron érdemre szert tenni.

Sándor Pál erre kijelentette, hogy ő kifelé nem akarja a helyzetet súlyosítani és ezért kívül nem vett részt az akcióban, de itt a munkapárt körében megmondhatja a teljes igazságot, a mely az, hogy az adóreformot a jelenlegi helyzetben okvetlenül el kell halasztani. Vázsonyira nézve pedig kijelenti, hogy a munkapárt igen nagy hállával tartozhatik neki, mert a polgárságtól nagyon sok függött a munkapártra nézve. Vázsonyi mindig a munkapárt mellett és a koalíció ellen volt, holott, ha fordítva lett volna, rendkívül sokat árthatott volna a pártnak. Különben is a munkapárt nagy része az elhalasztás mellett van és mindenkinek az a véleménye, hogy csak kedvezőbb gazdasági helyzetben lehet ezt a törvényt élelbeléptetni. A csoportnak nagy része helyeselte Sándor Pál álláspontját.

Később ugyancsak a folyosón Tisza István gróf házelnök találkozott Sándor Pállal és azt kérdezte tőle, hogy áll a dolog.

Sándor Pál azt felelte, hogy még újabb fázisról nem tud és hogy a pénzügyi tárca költségvetésének tárgyalásánál föl is fog szólalni az adóreformról.

Tisza István: Kár, hogy nyolc nap előtt nem szólottál.

Sándor Pál: Ez hiba volt, beismerem, de én nem akartam kifelé lármát csapni.

Tisza István: Egyébként azt hiszem még most sem késő a dolog.

Majd a betegápolásról esett szó. Sándor Pál azt mondotta, hogy túlságosan emelték a betegápolás adóját is. Elég lett volna három százalék is.

Tisza István erre azt felelte, hogy az appropiációnál még lehet változtatni rajta.

Sándor Pál: Ha változtatni lehet ezen, akkor változtatni lehet a törvényen is.

A képviselőházi ülés után Beöthy Pál alelnök és Madarassy Beck Gyula báró beszéltek egy újabb csoportban az adóreformról. Beck Gyula ezt mondotta:

— Az adóreformnak igenis van etikai alapja és annak idején lassankint bele is nyugodtak az emberek. De senki sem gondolhatott arra, hogy a gazdasági helyzet ennyire kedvezőtlené válik, hogy a legkedvezőbb viszonyok között levő cégek sorában is bukások történnek. Ilyen módon a mai helyzetben lehetetlen ezt az adóreformot életbe léptetni.

Beöthy Pál: Belátom, hogy ez a dolog rendkívül fontos, de én azt hiszem, hogy elég volna félre elhalasztani a reformot.

Sándor Pál: Ez kevés, legalább is egy évi elhalasztásra van szükség.

Az ülés vége után Teleszky János pénzügyminiszternél nagyobb tanácskozás volt az Altruista Bank dolgában. E tanácskozás alatt érkezett a Hazba Heltai Ferenc, aki később Teleszkyvel tanácskozott. Ugy tudjuk, hogy Heltai Ferenc nem tartja áthidalhatatlannak az ellentéteket.

A mi tudomásunk szerint nem oly éles a helyzet Teleszky pénzügyminiszter és a főváros álláspontja közt, mint ahogy föltüntették. A pénzügyminiszternek aggodalmai vannak a javaslat elődázása dolgában, de azt hiszik, hogy holnapra már meg fogják találni a formát, amely az ellentétet elsimítja.

Budapestről jelentik: Ugy volt, hogy a városok kongresszusa az adóügyben szombaton tartja meg folytatódólagos közgyűlését. Ez a közgyűlés egyelőre elmarad. Dr. Harrer Ferenc fővárosi tanácsnok, a kongresszus főtitkára, az ügyben így nyilatkozott:

— A vidéki polgármesterek nagy része elutazott ugyan a fővárosból, de mihelyt megkapják Bárczy polgármester táviratát, rögtön visszatérnek s a szükséghez képest folytatják a megkezdett akciót. Ennek folytán a szombatra kitűzött végrehajtó bizottsági ülés elmarad, de a mennyiben szükséges lesz, a jövő héten újra egybehívják a kongresszust.

Harrer tanácsnok bizik benne, hogy a jövő hétig a városok kívánságát a kormány teljesíteni fogja.

Az új adótörvény ellen akciót kezdtek megszervezni. A Gazdasági Egyesületek Szövetsége a jövő vásárnap nagygyűlésen tiltakozik az adóreform életbeléptetése ellen. Az előkészítő-bizottság tizennégy pontba foglalta a gazdák kifogásait, amelyek különösen a Lukács László és Teleszky János által készített utasításra vonatkoznak. Az Országos közgazdasági szakosztálya Emődy József elnöke alatt már napokkal ezelőtt aggodalmát fejezte ki a javaslattal szemben s elhatározta, hogy a Gess nagygyűlésén az Ország is részt vesz.

VAROS ÉS MEGYE.

A Neptun-fürdő részvénytársaságnak kérelmére a város 1200 négyzetögl telket adományoz és tíz évi közszéki adómentességet engedélyez.

A Béla-tér rendezése. A Béla-tér és környékének rendezésére tervpályázatot volt kiírandó a törvényhatóság. Ma tartott ülésében azonban Viragh Lajos főmérnök és Reisinger Sándor bizottsági tag indítványára azt a célszerű határozatot hozta a közgyűlés, hogy a nyilvános pályázatot mellőzi és az ország legkiválóbb városrendező művészt, Palóczy Antal tanárt bízzák meg a tervek elkészítésével.

A külvárosi csatornák hozzájárulási díjai után kamatmentességet kaptak azok a polgárok, akik csak az esztendő utolsó hónapjaiban jutottak a csatorna használatához, amint hogy egy évi kamatmentességet kaptak azok, akik abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy már az év elején megkezdhetik a törlesztést. A tanács a kérelem elutasítását javasolta, de Müller Karoly bizottsági tag éppen a legszegényebb polgárság érdekében a közgyűlés legmelegebb pártolására ajánlotta a kérdést. Varjassy Lajos polgármester javaslatára úgy döntött a törvényhatóság, hogy a kerelőmezőknek felévi kamatmentességet nyújt.

Városi szállítások. A gazdasági szék javaslata alapján a közgyűlés a kulturpalota részére szükséges világítótestek szállításával Rippner és társa kolozsvári céget, a rendőrelégénység részére szükséges bundák és gallérok szállításával Jakabfy István és társa, valamint Scheffer, Henrik aradi céget, 1200 köbméter tüzelő anyag szállításával az aradi fűreszgyár részvénytársaságot, keletárak szállításával Tapolcsányi K. céget bízta meg.

Európa békét akar.

— Szerbia végső öröklődése. — Készülődés a londoni konferenciára. —

Saját tudósítónktól.

Arad, december 12.

Még nincs hivatalos híradás arról, hogy mi sérelem esett Prochaska prizrendi konzullal és csak arról szól egy két jól értesült hírtörzés, hogy mi nem történt vele. Így jelentik: testi bántódása nem történt. Mi történt vele mégis, ami miatt izgalmuk Szerbia ellen heteken át szitrozott. Várjuk az erre vonatkozó diplomáciai jegyzék közlését, melyet ma az osztrák parlamentben meg is sürgették.

Szerb miniszterek nyilatkozatai rajzanak megingint, még pedig dacosan. Grey angol külügyminiszternek nyilatkozata pedig épenséggel nem vigasztaló a békére. Az angol külügyminiszter aggodik a Balkán békekonferencia és a nagykövetség értekezlete sikerén. Osztozkodásról lévén szó: az érdekeltek rendszerint nagy zajt csapnak, verik a mellüket, tulzott követelésekkel állnak elő, hogy legyen miből engedniük. Mi hiszünk, hogy a hét-főn kezdődő londoni konferencia a béke ajándékával disziti a nemzetek karácsonyfáját.

Ma érkezett híreink ezek:

Mi van Prochaskával?

Bécs: Edl konzul ma délután visszaérkezett Belgrádba. Beszámolt vizsgálatának eredményéről Ugron követnek. Most még nem lehet tudni, mennyi ideig marad Belgrádban, annyi azonban bizonyos, hogy onnan egyenesen Bécsbe utazik.

Bécs: Edl konzul, aki november huszadikán az osztrákkormány megbízásából Prizrendbe kiküldetett, ma Belgrádba érkezett, ahol Ugron követ elfogadta. Edl konzul a holnapi nap folyamán visszautazik Bécsbe. Missziójának eredményéről eddig még semmiféle közlés nem történt. Ez arra indította a németpárti osztrák képviselőket, hogy a Reichsrathban a következő interpellációt intézzék az osztrák miniszterelnökhöz:

— A német képviselők már november 18-án az osztrák delegációban interpellációt intéztek a külügyminiszterhez, amelyben tudni akartuk, hogy tekintettel azokra a híresztelésekre, hogy Prochaska konzult fogságban tartják, mit akar a miniszter tenni, ha ezek a híresztelések igazaknak bizonyulnak? A külügyminiszter erre azt válaszolta, hogy a szerb kormánnyal már tanácskozás folyik, hogy Prochaskával direkt érintkezésbe léphessen. Azonban ezek a tárgyalások még nem fejeződtek be, miután a szerb kormány kijelentette, hogy a katonai hatóságoknál egy kurir kiküldetése nehézségekbe ütközik. A válasz óta relative egész hosszú idő múlt el anélkül, hogy a kormány a Prochaska ügyben bármiféle felvilágosításokat juttatott volna a lakosság tudomására. Az a tény, hogy a kormány ez ügyben a híreket oly feltűnően visszatartja, nagyban hozzájárul a nyugtalansághoz. A lakosság minden körében feltűnő nagy érdeklődés mutatkozik az iránt, hogy hogy áll ez az ügy. A lakosságnak joga van a kormánytól ilyen fontos ügyben felvilágosítást nyerni. Tekintettel arra, hogy a kormány feltűnő hallgatása miatt a legfurcsább hírek kerültek forgalomba a nagy izgalmat idéztek elő a lakosság között, alulírottak a miniszterelnökhöz a következő kérdéseket intézik:

1. Ismeri-e ő excellenciája a Prochaska ügy részleteit?

2. Hajlandó-e ő excellenciája afelől nyilatkozni, hogy áll a Prochaska-ügy az eddig beérkezett hírek szerint?

Az interpellációra a miniszterelnök nem válaszolt.

Békés marad Oroszország?

Péttervár: A politikai helyzetet erősen peszsimista szempontból itélik meg. A külügyi minisztériumban határozottan komolynak látják a helyzetet, de nem reménytelennek. Remélik, hogy Oroszország békés maradhat, de nem félnek a háborútól sem. Egy magasrangú orosz diplomata így nyilatkozott:

— A legutóbbi bécsi eseményeket csak demonstráló szándéknak lehet látni, még pedig Ausztria-Magyarország Oroszország elleni demonstrációjának. Szerbia nem tett semmit, ami Ausztria-Magyarországot ellenségesévé tehetné. Az adriai kikötő semmi esetre sem lehet európai háború előidézője. Azonban ez a kikötő kérdés csak takaró, amellyel Ausztria-Magyarország egészen más terveit elleplezi.

Berlin: A londoni reunion előkészületei arra irányulnak, hogy ott olyan kérdésekről, amelyek kellemetlenek lehetnének Ausztria-Magyarországnak, ne legyen szó. A Lokalanzeiger értesítése szerint még az orosz kormány sem fogja előhozni egy szerb tulajdont alkotó Adriai-kikötő kérdését. Az orosz nagykövet nyilván csak Szerbia gazdasági kívánságairól fog nyilatkozni és azt az előterjesztést teszi, hogy helyezze ki látásba Szerbiának egy semleges kereskedelmi kikötő birtokát az Adria partján minden szerb területiális fönhatóság nélkül. A kikötőt azután vasuti vonallal kötnék össze Szerbiával.

Berlin: A Kreuzzeitung jelenti Pétervárról, hogy ott a háborús hangulat mindinkább nagyobb mérvet ölt a hatóságok között és most már a hatóságok is nyíltan pártolják a háborús mozgalmat. Naponta számtalan gyűlést tartanak, amelyen Ausztria-Magyarországot támadják és a háborút követelik, hogy az orosz Macedóniát, amely alatt Galiciát értik, felszabadítsák.

Szerbia engedékenysége.

Prága: A Národní Listy belgrádi tudósítója érdekes beszélgetést folytatott a szerb kormány egyik tagjával, aki Szerbiának a monarchiával szembeni álláspontjáról ezeket mondotta: Szerbia készen áll az adriai kikötő és Albánia autonómia ügyében kompromisszumra. Ha Ausztria-Magyarország jóindulattal hozzájárul ehhez a meg egyezéshez, Szerbia hajlandó vasutait a boszniai vonalhálózatba bekapcsolni és a monarchiának a szandzsák vasuton ugyanazokat a tarifa kedvezményeket megadni, mint a belgrád risztováci vonalon. Ugyisint hajlandó Szerbia a legmesszebbmenő engedményekre a kereskedelmi szerződéseken és biztosítványok kellő garanciákkal azt is, hogy az adriai kikötőt csupán kereskedelmi érdekek kielégítésére veszi igénybe.

Páris: A szerb delegátusok megkapták kormányuktól az utolsó instrukciókat. Jól értesült helyen úgy tudják, hogy az utasítások nem merevek, hanem ellenkezőleg lehetőséget adnak a szerb békeköveteknek az engedékenységre. Az albán autonómia és adriai kikötő ügyében Szerbia hajlandó engedni, ha egyenértékű engedményeket kap. Az Echo de Paris értesítése szerint az aténi kormány felkérte a francia külügyminisztériumot, hogy legyen döntő bírő, ha Görögország és Bulgária között ellentétek merülnek fel.

Belgrád: Itteni, a kormányhoz közel álló körökben kijelentik, hogy Szerbia csak akkor hajlandó Durazzót kiűriteni, ha az összes nagyhatalmak egyetelműen követelni fogják ezt. Azonban abban a biztos reményben vannak, hogy a nagyhatalmak ezt nem fogják megtenni és Szerbia követeléseit nem fogják kisebbiteni akarni. Az utolsó diszpozíció szerint Szalonikit akarják a Balkán szövetség fővárosává megtenni, hogy ezáltal a városért folyó viszálynak véget vessenek.

Mit gondol rólunk Pasics.

Belgrád: Pasics szerb miniszterelnök lapja, a belgrádi Tribuna mai számában feltűnő cikket közöl Háború Ausztriával címen. A cikk abból a feltevésből indul ki, hogy ha nem lesz európai háború, — ami különben szerinte valószínűtlen

abban az esetben, ha a monarchia megtámadja Szerbiát, — akkor is Ausztria-Magyarország húzza a rövidebbet. Föltéve, írja a Tribuna, de meg nem engedve, hogy Ausztria győzzen, a győzelem katonai és diplomáciai reputációjába kerülne, mert senkise magyarázhatná ezt a támadást másként, minthogy egy álléka rávetette magát egy kis gyermekre és letiporta.

A tapasztalat azonban — véli Pasics szócsove — arra tanít bennünket, hogy a monarchia nem arathat rajtunk győzelmet. Mert a szerb hadsereg, amely Törökországgal szemben kétszáz-ezer bajonettet sorakoztatott, a monarchia ellenében még százezer friss bajonettet állítana talpra és a szerb katona eléggé beigazolta Európa előtt, hogy ő csak győzni tud.

A szerb tűzérőség a legmodernebb, Ausztria tűzérősége a legelavultabb. A mi híres gyalogezredeink, amelyek példátlan hősiességgel küzdöttek a törökök ellen, a rossz hírű osztrák hadsereget biztosan legyőzik és megfutamtják. Emlékeztetjük — ugymond — Ausztriát az okkupációra, Hadzsi Lojára és a délszláv nép elszántságára. Azt kérjük, hogy fog szembenézni Ausztria szövetségeseivel, a nagy Németországgal és Olaszországgal, ha mi legyőztük?

E drámai erejű kérdés után a cikk drámai fordulatot vesz és egyszerűen felosztja a monarchiát. Egy részét kapja Oroszország, egy másik részét Románia, a harmadik s negyedik részét Olaszország és Németország. Ausztriában ezt nagyon jól tudják és az osztrák kardcsörtetés egyszerű frázis, akárcsak 1908-ban, annnyival inkább, mert ha igazán elfoglalná a monarchia Szerbiát, azzal a délszlávok rezisztenciáját csak növelné.

Provokáló felszólítás.

Belgrád: Politikai körökben az a hír volt elterjedve, hogy Jovanovics, az új bécsi követ a differenciák elintézése végett új javaslatokat vizsgával Bécsbe. Ezzel szemben a Tribuna azt jelenti, hogy Jovanovics kinevezése nincs összefüggésben a dunai monarchiával fönálló válságos viszonyokkal, mert Szerbia nem mondhat le és nem fog lemondani követeléseiről. A monarchia által följajánlott kereskedelmi kikötőt a szerbek nem fogadhatják el. Durazzónak és a keskeny földterületnek birtoka föltétlenül kell a szerbeknek, akik e kívánságtól nem tághatnak. Durazzo a szerbek birtokában van és aki el akarja venni, az jöjjön érte és vegye el.

Angolország mellettünk.

Bécs: Azzal a beállítással szemben, hogy Ausztria-Magyarország a nagykövetségi reunion tervére hátráltató befolyást gyakorol, a Politische Korrespondenz londoni jelentése szerint irányadó angol körökben kijelentik, hogy a bécsi kabinet e terv megbeszélésénél sem tért el a mérséklet irányától, amelyben eddig is a balkáni események egész kezelésénél haladt. Nem lenne opportunus dolog, kényesebb természetű részleteket elmesélni azokból az eszmecserékből, amelyeket a nagykövetségi reunióra vonatkozóan akár Ausztria-Magyarországgal, vagy akár más hatalommal folytattak: ezt különben a nemzetközi korrektesség következményeivel sem lehetne összhangba hozni. Elegendő lesz annak a megállapítása, hogy a bécsi kabinet magatartása ezuttal is a legnagyobb fogékonyságot mutatta a békekedeből fakadó és a helyzet tisztázására szolgáló megfontolások iránt. Ez csak szaporította azoknak az okoknak a számát, amelyek miatt Angliában Ausztria-Magyarország politikáját rokonszenvesen itélik meg. A bécsi kabinetnek Szerbia fellépésével szemben tanúsított mérsékelt álláspontját Londonban, mint az illetékes angol körök hangulatáról tájékozott személyiség a minap közölte, kezdettől fogva a megillető méltány-

lásban részesítették. Teljes megértéssel fogadták Ausztria-Magyarországnak a balkáni kavarodás nyomán támadt helyzettel szemben elfoglalt álláspontját. Tökéletesen megokoltnak tartják Ausztria-Magyarországnak az albánkérdésben, mind pedig Szerbiának adriai kikötővel leendő területi gyarapodásának dolgában. A legcélszerűbb hajlandóság sincs meg Londonban a tekintetben, hogy Szerbia jogosulatlan aspirációinak támogatására kapható legyen. A londoni kabinetnek Ausztria-Magyarország méltóságáteljes és előzékeny magatartása miatt tanúsított rokonérzése a nagyköveti tanácskozáson is kifejezésre fog jutni s azt hiszik, hogy ezek a tanácskozások üdvös befolyást fognak gyakorolni a keleti kérdéssel folytatandó nemzetközi megbeszélésekre.

Angol bizalom.

London: Itt el vannak rá készülve, hogy a békétárgyalásokon nagy nehézségek fognak felmerülni, sőt az sem lehetetlen, hogy az eltéréseket nem sikerül kiegyenlíteni. Főleg Drinápoly és Szkutari kérdése körül lesznek nagy akadályok, mert Törökország minden áron meg akarja tartani Drinápolyt és Bulgária igényt tart Drinápolyra. A porta még abba se egyeznék bele, hogy köteles legyen a drinápolyi várat lerombolni. Aggasztó jelenségek, hogy a török hadügyminisztérium nagy sietséggel hozza a seregeket Kis-Ázsiából és ha a békétárgyalások eredménytelenül végződnek, akkor a tráciai csatatéren azonnal megkezdik a háborút.

Bécs: Itteni körökben teljes meglepéssel nyilatkoznak Grey angol miniszter beszédéről és azt a nézetet nyilvánítják, hogy ez a beszéd teljesen tiszta képét adta az általános helyzetnek, amennyiben az angol államférfi egyrészt a nagyhatalmak jóakarátát emelte ki, amelylyel meg akarják a fennálló kérdéseket oldani, másrészt, hogy hangsúlyozta azt is, hogy még eddig teljes garanciák a béke fenntartására nézve nincsenek. Különben a bécsi politikai körök felfogása szerint a Balkán békétárgyalások sem fognak olyan békésen lefolyni, mint azt eddig gondolták, mert ott is nagy nehézségbe fog ütközni a béke helyreállítása.

London: Creve belügyminiszter Bournemontban beszédet mondott. Általános volt az aggodalom, — így szólta a többi közt, — hogy a balkáni háború általános európai háborúvá fejlődhetik ki. Vannak azonban megnyugtató mozzanatok, így az a körülmény, hogy a nagyhatalmaknak nemcsak kormányai, hanem népei is egyöntetűen akarják a béke fenntartását.

Katonai terror.

Belgrád: Pasics miniszterelnök Üszkübbe utazása az utolsó kísérlet arra, mint itt vélik, hogy a katonai pártot mérsékletre bírja. De nem sok a remény, hogy a kormány felülkerekedik a katonai párt fölött.

Danev utja.

Bécs: Danev dr., a szobranje elnöke, aki tegnap délután Berchtold gróf közös külügyminiszterrel hosszabb beszélgetést folytatott, este tovább utazott Berlinbe.

Berlin: Danevet, a szobranje elnökét, aki ma Berlinbe érkezett, Kiderlen Wächter államtitkár reggelire hívta meg, amelyen Gesov itteni követ és Zimmermann államtitkár is résztvettek. Danev délután egy órákor folytatta útját Londonba.

Berlin: A Berliner Tagblatt egyik munkatársa előtt Danev a külügyminiszternél volt találkozása után úgy nyilatkozott, hogy bukaresti és bécsi missziójának eredményével fölötté meg van elégedve és meg kell cáfolnia azokat a híreszteléseket, mintha Bulgária és Románia között vélemény eltérések volnának.

Berlin: Danev ma egy órákor elhagyta a német fővárost. Itteni tartózkodása alatt fogadta a Vossische Zeitung munkatársát és kijelentette, hogy a békétárgyalások alapja tisztára humánus érzés lesz, amennyiben igyekezni fognak a borzalmas vérontásnak véget vetni és új életet virágoztatni fel Törökország számára is. Kijelentette, hogy Bulgária a legjobb viszonyban van Romániával és hogy reméli, hogy az összes nagyhatalmak a béke megkötése mellett vannak. Különben nagy meglepéssel nyilatkozik bécsi és buzaresti látogatásáról és kijelentette, hogy sokat remél a nagykövetség értekezletétől az osztrák-magyar monarchia és Szerbia közti viszony tisztázására nézve. Danevnek Kiderlen-Wächterrel való tanácskozása több, mint három és fél órát vett igénybe.

Szofia: Hivatalos körökből jelentik, hogy Danev bukaresti látogatása feljogosít arra a reményre, hogy a két állam régi barátsága ebben a válságos időben meg fog erősödni. Ferdinánd király szaloniki utazásának az a célja, hogy a világnak a bolgár-görög barátság fennállását megmutassa.

Lesz-e megegyezés a békétárgyalásokon?

Konstantinápoly: A török békedelegátusok a Románia gőzösn utaznak Londonba. A delegátusok kijelentették, hogy a kormánytól korlátlan meghatalmazást kaptak. Minthogy a Görögországgal való békekötés még nem jött létre, a görög delegátusok egyelőre nem fognak résztvenni a békétárgyaláson. A török delegátusok remélik a tárgyalás sima lefolyását, habár bizonyos kérdések, mint például a mohamedán egyházi javak, nehézségeket fognak okozni. Ezzel szemben Konstantinápolyban nem bíznak az ügyek gyors elintézésében, mert Törökország az eddigi föltételek ellenére nem fogadhatja el a bolgár föltételeket. Törökország erősen készülődik a háború folytatására.

Románia szerepe.

Bécs: Románia részt szeretne venni a londoni nagyköveti konferencián. Ausztria és Magyarország a románoknak ezt a teljesen érthető és jogos kívánságát természetesen a legmelegebben pártolni fogja. Arról értesülök, hogy Románia szerepe a londoni értekezleten ugyanaz volna, mint a görögöké volt a berlini kongresszuson, azaz előadhatja kívánságait és bejelentheti követeléseit, de de nem gyakorolhat befolyást a tárgyalás egyéb kérdéseire és menetére.

Bécs: Itteni jól értesült körökben megerősítik azt a hírt, hogy a román kormány azt a kívánságát fejezte ki, hogy részt akar venni a londoni nagykövetségi reunionban. Ezt a kívánságot Ausztria-Magyarország és Németország teljes mértékben pártolja. Miután a többi hatalmak is elismerik Románia eddigi magatartását, azt hiszik, hogy a román kívánságot is teljesíteni fogják és Románia is képviselve lesz a londoni tanácskozásokon.

Ujra felveszik a harcot.

Belgrád: A Strazsa a legilletékesebb forrásból azt az információt kapta, hogy a Londonba kiküldött Balkán delegátusoknak utasításuk van a békétárgyalások rögtön megszüntetésére, ha Törökország a balkán szövetség követeléseit visszautasítja. Béke csak akkor jöhet létre, ha Törökország a Balkán-szövetség feltételeit en bloc elfogadja. Ha a porta erre nem volna hajlandó, akkor a szerbek nemzeti ünnepe, Szent Miklós napja után a szövetségesek Csataidzsánál újra felveszik a harcot, egy félmillió katonával és ezer ágyúval. Szent Miklós napja a katolikus naptár szerint december huszadika. Két héttel később, — írja a Strazsa — a négy szövetséges király a konstantinápolyi Aja Szófiában fog misét hallgatni.

Megszegték a fegyverszünetet.

Antivari: A török tűzsergő tegnap délelőtt tíz órákor megtámadta a Sirokagora hegyen és Oplik előtt a montenegrói hadállásokat. A montenegróiak viszonyozták a tüzelést és a török ágyukat elhallgattatták. Tegnap este a törökök Tarabos alatt felgyújtottak néhány falut, hogy a montenegróiakat előnyomulásra bírják, de a montenegróiak nem engedték magukat félrevezetni.

Atén: Az aténi távirati iroda jelentése szerint Leszpanban Kisasiából való török katonák, ugyisintén Gallipollé kerületben nagy mérszársokat követtek el, több falut felgyújtottak. Éppúgy Sasánban sok görögöt legyilkoltak, a várost, több falvat felgyújtottak.

II. Vilmos császár mint házasságközvetítő.

— A germán szépség ideál —

Saját tudósítónktól.

Budapest, december 12.

Egy előkelő orosz államhivatalnok, aki Bonnbán diaktársa volt Vilmos német császárnak egy berlini lapban érdekes kis történetet mondott el, amelyben Vilmos császár mint házasságközvetítő játszik szerepet.

Egy Heydermann Viktor nevű bonni diák vőlegénye volt Warnecke Teréznek, egy stettini dúsgazdag gyógyszerész leányának. A leány szülei elhatározták azonban, hogy ha Heydermann egy fél éven belül le nem teszi vizagát, másnak adják a leányt. A szemeszter vége felé közeledett, de a vizaga letévesére nem volt semmi remény.

A fiatalember már már lemondott, de az ötletes menyasszony nem esett kétségbe. Engedélyt kért szüleitől, hogy meglátogassa egy brombergi barátját, de Bromberg helyett Bonnba utazott udvarlójához.

Igy szépen randben ment volna a dolog: a szép Rézi ugyanis Bonnból gyengéd leveleket írt szüleinek, a leveleket azonban egy másik borítékban Bronnbergbe küldte barátjához, aki aztán továbbította azokat. De egy szép napon Vilmos — akkor még — herceg leleplezte önkéntelenül ezt a kis svindlit.

Egy napon ugyanis a szép Rézi vőlegényével sétálni ment, Vilmos herceg néhány intimusával véletlenül találkozott velük.

— A herceg ekkor — mondja az elbeszélő — gyorsan a hölgy elé lépett, meghajolt előtte s csodálkozását fejezte ki szépsége felet, kijelentvén, hogy a germán típus valóságos megtestesítését látja benne.

— Mi a neve kisasszony? — kérdezte a herceg. — Idevaló?

A szép nő, mintha csak hipnotizálta volna őt az ismeretlen tekintete, halkán válaszolt:

— Warnecke Teréz vagyok, az apám gyógyszerész Stettinben.

A herceg kezét csókolt a szép nőnek s barátságosan integetve távozott. Este valami lakoma volt, amelyen Vilmos herceg tószott mondott a nőkre.

— Ma délután a germán női szépség ideáljával találkoztam! — mondotta a herceg s leírta Warnecke Teréz bájait, jó tulajdonságait.

Eddig még randben volt a dolog, a vőlegény még büszke is lehetett arra, hogy kiválasztottját ilyen magas helyről dicséret érte. De az újságok is beavatkoztak a dologba, részletesen leírva a herceg és Teréz találkozását, beszélgetésüket s a tószót.

Az újságközlemény bejárta az egész világ sajtót. Így eljutott Stettinbe is s Rézi szigorú apja csodálkozva vette belőle tudomásul, hogy leánya Bonnbán van és nem barátjánál, hanem barátjánál tartózkodik. De a dolgon már nem lehetett segíteni: s a szülők kénytelenek voltak beleegyezni a házasságba. Az ifjú pár pedig a nászut után köszönő levelet írt — Vilmos hercegnek, a házasságszerzőnek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Péntek: *Éva*, Lehár nagy operettje. (Előszór.)
Szombat: *Éva*, operette.

Vasárnap: Délután: *A szép gárdista*, operette.
Este: *Éva*, operette.

A Kalvineum nagy hangversenye.

Nemes emberbaráti cél hozta ma össze az embereket egy színházi előadásra. A szeretet és jótékonyág jegyében tartotta meg a Kalvineum árvaházak javára nagy hangversenyét az aradi református egyház és ezen a nemes célú koncerten az illusztris szereplők egész serege gyönyörködtette a színházat zsúfolásig megtöltött közönséget. Országos nevek mellett az aradi társadalom szereplői közül is többen járulnak hozzá az est emlékeztető sikeréhez, mely erkölcsiekben és anyagiakban egyaránt nevezetes az dátuma marad aradi református egyháznak.

A fényes hangversenyt Zoltay Mátyásnak, a tanítóképzőintézet kitűnő tanárának vezetésével az intézet énekkorának precíz éneke nyitotta meg, majd a filharmónikusok és a színházi zenekar Tilger vezényletével a *Hebridek* nyitányának művészi interpretálásával aratott zajos sikert.

Az eredeti programtól eltérőleg Tisza István gróf előadása helyett Herczeg Ferenc következett. Az illusztris író meleg ovációkkal üdvözölte a közönséget. Két eddig meg nem jelent apróságot olvasott fel. Valóságos irodalmi gourmandria számba menő, cizellált finomságu csomó, a két kis novella, melyek a kiváló író felolvasásában magukkal ragadták a közönséget. Percekig ünnepeletek Herczeg Ferencet, aki után Csécsi Imrének, az aradi reformátusok költő papjának gondolatokban gazdag, alkalmi költeményét szavalta el excelláló művészettel K. Kápolnay Juliska. A közönség ovációi egyképen szóltak a kitűnő költőnek és az előadó művésznőnek.

A magyar királyi opera sztárjának, Sándor Erzsinek hódolt azután a publikum. Dienzl Oszkár zongorakísérete mellett énekelt. Elragadtatásra és hódolatra késztetve a lelkesedésében hátrált nem ismerő közönséget. A nagyszerű művész nő bőkezű volt ráadásokban.

Jászai Mari szereplése külön fénypontja volt a ragyogó koncertnek. A nagy tragika Vörösmarthytól és Petőfitől szavalt néhány költeményt azzal a kivételes művészettel, mely csak neki adatott meg. A fővárosi vendégek közül utolsónak Fényes Annuska maradt. A kis primadonna ma már bejegyzett kedvence az aradi közönségnek. Valósággal becézve fogadták és kupléival, táncával alig tudott betelni a kedvencét finneplő publikum. A műsor többi három számában aradi szereplők léptek fel méltón osztozva a sikerben az illusztris vendégekkel.

Berger Károly a nagy jövővel kecsegtető hegedűs, Sefcsik bécsi tanár tanítványa nagyszerű haladásról számolt be. A zongora kíséretet ellátó Unger tanár büszke örömmel láthatta zseniális tanítványának szinte frappáns sikerét. Technikája szélesebb keretekben mozog, futamai biztosabbak, flageolettoi tiszták és interpretációjában egyéni fel fogásra törekszik. A közönségnek nagy gyönyörűsége teltett a fiatal művésznővéndék fejlődésében. Szondy Bella meleg, színes alt hangja különösen a Sámson és Delila nagy áriájában érvényesült előnyösen.

Utolsónak műkedvelők előadásában a Várászhegedű került színre. Deutsch Andorné, Bing János és Ráskai Miksa ismert szereplői a műkedvelői előadásoknak, színházi színpadon, nagy publikum előtt azonban ma láttuk őket először. Meglepő zenei intelligenciáról tett tanubizonyosságot mind a három szereplő.

Deutsch Andorné színpadi rutinja teljesen feledtette a dilettánszt. A bájos asszony annyi ott honossággal, a lámpaláz legcesekélyebb jele nélkül játszott, énekelt, mintha mindig élethivatása lenne a színjátszás. Kellemes szopránja, nem közönséges énektudása teljes műveltséget nyújtott, rutinírozott játéka pedig, ismételtük meglepetésnek számított. A közönség sok, őszinte ovációja méltán jutott ki a szép asszonynak. Kitűnő volt Mathieu szerepében Bing János. Pompás baritonjához szinte jelentéktelen volt szerepe. Játszva vette az énekpartit és a partitúra minden nűanszáát élvezte kifogástalan énekművészetében. Deutsch Andornéval együtt neki is bőségesen kijutott a közönség

ovációiból. Ráskai Miksa megérdemelt sikerhez jutott nagy zenei intelligenciájával és ügyes játékkal.

A Kalvineum koncertje a legfényesebb siker jegyében folyt le és az árváknak juttatott pénzért felejtethetetlen műveltséget nyújtott a rendező H. G.

* Éva. Holnap, pénteken lesz az Éva bemutató előadása és hatszor egymásután kerül előadásra. Még soha nem tapasztalt érdeklődés előzi meg Lehár legújabb operettjét és fényesen bizonyítja azt az, hogy a színházi elővetélti pénztár már a jövő heti előadásokra is annyi jegyet árusított, hogy már csak kevés számú jegy áll a közönség rendelkezésére. Azok, akik a premierre váltottak jegyet, nyomban megvették a jövő heti előadásra szóló jegyet is, mert a másik szerep osztást is látni akarják. Az operett személyzet, a zenekar, teljesen készen, a legprecízebb betanulással várja a holnapi bemutatót. Gyönyörű melodiákkal van tele az Éva operett, friss táncok tarkítják az előadást, a librettó is hangulatos, szóval minden kellék megvan a legforróbb sikerre. A főszerepeket a bemutatón Rontay Boriska, Dióssy Nusi, Huszár Győző, Polgár, Herold játsszák. A táncokat Bankóné tanította. A darabot Polgár rendezi.

* Gyermekelőadás. Az aradi színház a karácsonyi ünnepek előtt gyermekelőadást rendez. Színre kerül egy csodaszép tündér rege, amelynek címe Tündér Ilona és a vasorru boszorkány.

* A H. filharmoniai hangverseny már most vasárnap este 8 órakor lesz a Fehér Keresztben a bécsi és berlini sikerei óta külföldön is ismert nevű Rónáné Keményffy Gizella közreműködésével. Kiséri Dienzl Oszkár. A Zellner Sándor karnagytól vezetett egyetli zenekar előadja Massenet Phaedra nyitányát, Wagner C dur szimfoniáját és Mihajlovits királyhimnuszát. Jegyek 6—2 kor. Scherhág cégnél (Andrássy-tér 14.)

* Az acélkirály. (Pénteken utoljára az Urániában.) Érdekes megnézni azt a feszült figyelmet, mellyel a közönség az Uránia nagy amerikai slágerjét, Az acélkirályt végignézi. Elfojtott lélegzettel követi a néző a cselekményeket, melyek rafinált színpadi technikával úgy vannak megcsinálva, hogy az idegek percre sem nyugodhatnak. Elementáris erővel hat a Taftt elnöklete alatt megtartott kormánytanács, utána az acélkirály bravuros stíljé, mikor egy eszményi szép kalandornőt angezzál, hogy leánya vőlegényétől ellopja a kormány titkos instrukcióit. Gyors egymásutánban szinte hajszolják egymást az események. A menyasszony amerikai leleményességgel menti meg vőlegénye becsületét. Fivérét hydroplánon küldi az óceán gőzös után. Lenyűgöző látvány, mikor a repülőgép a hajó felett kering, aztán leszáll és átadja a mentő okmányokat. Nézzé meg mindenki ezt a bravuros képet, mert ki tudja, mikor produkál a kinematográfia ehhez hasonló óriási szenzációt. 175

* Detektív-műsor az Apolló-színházban. Az érdekes detektívdramáknak ma ép úgy megvan a maguk nagyszámú közönségük, mint amikor Sherlock Holmes és Nick Carter izgalmas történetei a legnagyobb népszerűségnek örvendtek. Ezt láttuk bebizonyítva tegnap és ma az Apolló-színházban, amelynek fenomenális detektív műsorát állandóan zsúfoltt nézőtér csodálta. Bár kétségtelen, hogy az Apolló detektív-dramái nem a rém mesék talajából nőnek ki, hanem van bennük irodalmi nivó és komoly művészi erő. Azon kívül, hogy a cselekményük mindvégig lekötö az ember figyelmét, oly káprázatos rendezéssel s nagyszerű technikával találkozunk, amelyek az intelligensebb közönségnek is elsőrangú szórakozást nyújtanak. Az áldetektív és a fellábu betörő című detektív képek rövid, frappáns meséjükkel teljesen kiválnak a sablonos, hosszúra nyújtott érdektelen mozdítmákból, ugyisintén Az éjjel két órakor című apache-dráma is páratlan látványosságot nyújt. Ebben a képben az apache világ misztériumát ismerjük meg. Az Apolló-színházban holnap, pénteken kerül utoljára vetítésre a szenzációsan érdekes detektív műsor.

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel László kölcsönzőintézetében, Aradon.

Alhírek

egy aradi ál-kémről.

— Akik bombákat látnak. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 12.

Mindenki háboru-szakértő most, mindenki fiók-Berchtold és mindenki jobban akarja intézni a hadsereg ügyeit, mint az elcsapott vezérkari főnök és a gyorsan letűnt Auffenberg, a Mór. A legjámborabb só-tiszt is képességet érez magában arra, hogy a Szerbiába való „bemasírozás” fölött disponáljon. A szerbektől tartjuk most legnagyobb ellenségünknek, pedig mióta kiderült, hogy a szerencsétlen Prochaska konzul férfiúi egyéniségét nem tették tönkre, be kell látnunk, hogy ez a szerb nácio nem is olyan vörös, mint a haditudósítók festik.

A fölizgatott magyar lakosság most már minden, kissé gyanús idegent szerbnek néz, sőt a nem idegen szerbektől is rossz indulattal gyanúsítják. Az erős fantáziájuk, akik eddig a mozi detektívműsoraiban találták legnagyobb gyönyörűségüket, most a szerb kémek kifürkészésével izgatják magukat.

Eddig csak a délvidéki városokban gyanúsítottak meg ártatlan, becsületes embereket azzal, hogy Szerbia érdekében hadi titkokat sugnák be. Most már Aradon is lábra kapott ez a kellemetlen járvány s ne csodálkozzunk, ha a hivatalos lap legközelebb egész csomó névmagyarosítást közöl, amelyben aradi komoly, hazafias szerbek, — *icsek és vicsek* — megváltoztatták a nevüket. Az a tragikomikus eset, amely ma történt Aradon, komoly kilátásokat nyújt erre.

Ma ugyanis azt pletykálták a városban, hogy egy ismert aradi urat, akinek véletlenül szerb volt a papja, kémkedés miatt letartóztatták. A meggyanúsított férfiú ugyanis évekig lakott a vár területén és ismeri a vár minden zugát. Ez aztán elég volt ahhoz, hogy őt árulással vádolja meg a kávéház „beavatott” közönsége. Azt beszélték, hogy megszerezte a vár területének rajzát, az erődítményeket, a földáncokat, a hatos, hetes, nyolcas kaput . . . mindent megszerzett rajzokban és külön vonattal liferálta Belgrádba.

Az még nem volt tragikus, hogy ezt csak a kávéházban tudták „a legeslegilletékesebb forrásból.” Azonban az már egyenesen fölháborítónak mondható, hogy ezt a kitűnő értesülést egyenesen a legilletékesebb helyre is eljuttatták.

Ma délből ugyanis az aradi vár telefonján vésszes hírt közöltek.

— Itt a városháza beszél — mondta egy lihegő hang és annak tulajdonosa meg is nevezte magát.

— Baj van talán? — tudakolta az inspekción tiszt.

— Nagy baj, kérem — szólt a civil-telefon, súlyos borzalmakat hordva méhében. — Egy szerb származású urat, aki hosszú ideig lakott a várban, (s itt megnevezte az illetőt) ma a rendőrség letartóztatta kémkedés és árulás gyanúja miatt. Házkutatást tartottak nála és két nagy bombát találtak nála. Már az illető be is vallotta, hogy a várat levegőbe akarta röpíteni a szerb hadügyi kormány megbízásából. A lakásán rendkívül kompromittáló okmányt is találtak, amelyből több előkelő egyén bűnrészessége is kiderült.

A szolgálattevő tiszt természetesen kötelességszerűen azonnal jelentette a különös szenzációt. Félóra múlva már Resch Ferenc helyőrségi parancsnok is tudott az állítólagos szerb kém elfogatásáról és egy óra múlva már bizalmas tudakozódás történt a rendőrségen. Egy kapitány személyesen érdeklődött, egy magasrangú tiszt pedig telefonon kérdezte meg:

— Hányan vannak kérem belekeverve abba az izé . . . abba a kémkedési izébe?

— Micsoda kémkedés? — válaszolta kérdő modorban a telefontól lévő rendőrtiszt (pedig nem tartozik a rendezetlen felekezetűek közé)

— Hát az a szerb kémkedés, az a bomba, vagy mi a menykő és azok a tereprajzok?

— Egy szót se tudok róla, a rendőrség nem nyomoz semmiféle kémkedés miatt, nem tartóztatott le kémeket és a bombákat csak a haditudósításokban látjuk.

Igy halt meg az aradi kémkedés szenzációs híre. A sarkóvára ezt írhatjuk: „Született a kávéházban, élt tizenkét órát!”

Igen, ezt írhatjuk az ilyen fantasztiikum sarkóvára. De más vidéki városban, például Makón, már nem ezt írják az ilyen háborús vadhajítások alkalmából. A minap Makón is rémes hírek terjedtek el és *Rákossy Gyula* rendőrkapitány emiatt közölte a következő figyelmeztetést:

Előfordult a napokban, hogy egy makói lakos hamis háborús híreket terjesztett és ezáltal a közönséget széles rétegében annyira felizgatta, hogy az újságok szerkesztőselei késő estig alig tudták megnyugtatni a kérdezőkódolókat. Felkérem a lakosságot, hogy a komoly helyzethez illő nyugalommal viselkedjék, ne terjeszen akár tréfából, akár meggondolatlanságból híreket, amelyek légből kapottak, mert amennyiben ezen jóakaratu figyelmeztetésem nem vezet eredményre, az ilyen hírek terjesztői ellen a 6960/1912. sz. miniszteri rendelet értelmében fogok eljárni, vagyis az illetők ellen a királyi ügyészségnél a bűnvádi följelentést megteszem. Jelzett cselekményért 5 évig terjedhető fogházat és 8000 koronáig terjedhető pénzbüntetést szab ki a törvény.

HIREK.

A háboru hiénái.

— *Üzletfosztogató szerbek.* —

Szabadka—Fiume, december 12.

A délvideki szerbek között néhány nap óta három előkelő megjelenésű szerb ember jár. Azt mondják — mint *Szabadkáról* jelentik — hogy ők a szerb kormány megbízottai, akik földeket adnak el a meghódított török területen. Térképeket hoznak magukkal és megmutatják, hogy a föld, amit eladásra kínálnak, Üszkü környékén, a vasuti vonal mentén van, kitűnő minőségű, buza- és kukorica-termesztésre nagyon alkalmas. Mind e jeles tulajdonságokkal megáldott földek holdját 110 koronáért árulják. A 110 koronára csak 40 koronát kell fizetni, a másik 70 koronát a szerb kormány előlegezi. A 40 koronát az élelmes ügynők nyomban föl is veszik s aztán ott hagyják a boldog birtokosokat. Hogy nagyobb legyen a vételkedv, azzal csábítanak, hogy nem is kell elmenni Szerbiába lakni, a megvett birtokot haszonbérbe lehet adni.

A háboru hiénái azok is, akik azt hirdetik, hogy háboruban sem a takarékbetétnek, sem a papírpénznek nincs értéke, csak az arany biztos. Minthogy az utóbbi időben az aranypénz forgalma megcsappant, eanek a mesének sokan felülnek. Élelmes emberek, akik aranypénzhez jutottak, ezt a balga hitet ki is használják. Szabadkán is sokan vannak, akik bankbetétkönyvet vesznek — aranyért, de tíz husz százalékkal kevesebbet fizetnek, mint amennyi a takarékbetét összege. Még a ravasznak és fufangosnak hitt kofák is felülnek ennek az ostobaságnak. A legutóbbi hetivásáron a baromfi piac kofái eladták a papír 10 és 20 koronásokat. A tízkoronás papírra egy ezüst koronát, a huszkoronás papírpénzre két koronát fizettek rá, hogy aranyat kapjanak.

Fiuméből jelentik: A kvarnerói szigetekben a balkáni háboru kitörése óta épen úgy tűntetnek a horvátok és szerbek, mint a dalmát partvidéki városokban, a hol néhány város autonómiáját már fel is függesztette az osztrák kormány. *Lusszingrandeben* eddig csak számos jelentéktelen torzalkodás volt a szlávok és az olasz lakosság között, az elmúlt éjjel azonban a szerbek és horvátok óriási rombolást vittek véghez az olasz ke-

reskedők és korcsmárosok vagyonában és az olasz színházban. Az éjszaka sötétjében felörték a kereskedők üzleteinek és a korcsmáknak ajtait, az üzletekben mindent összetörték és romboltak, az árut egymásrahalmozták és leöntötték *petroleummal*. A korcsmában az ablakokat bezúzták, a berendezést elpusztították, a bort, valamint a többi ott talált italt szétfolyatták, a hordókat pedig szétzúzták. A *Konkordia* kávéházba is behatoltak a tüntetők, a hol az ablakokat betörték, a csillárokat leverték és az tüvegkészleteket és tükröket elpusztították. Óriási kárt csináltak még a tüntetők az olasz színházban is, a hol értékes képeket téptek szét és a színház berendezésében, valamint a színpadi díszletekben romboltak. A rendőrség ma elfogta a főkolomposokat.

— *Ferenc József és Vilmos császár* privát telefonja. Érdekes levél jelent meg ma egyik pécsi újságban. A lap bécsi levelezője azt írja, hogy a felségnek külön telefonja van Vilmos német császárral, akit tudvalevően a legmelegebb barátság fűz ők királyunkhoz. Öfelsége a német birodalom őszinteségéről, megnyilatkozó hűséges barátságáról elragadtatással szól minden napon környezetéhez, amikor a német császárral lefolytatott telefonbeszélgetések után a nyert kedvező impressiót észlelheti.

— *Hogyan épült a magánbeszélgetésre* a telefon Bécs és Berlin között, kérdezte a bécsi újságíró egy udvari férfiutól.

— A beszélgetési apparatus rendkívül érzékeny és a beszélgetésen fölül hosszú papírszalagokra is lerögzíti a beszédet. Ezen szalagoknak az a céljuk, hogyha a beszélgetésnél egyes szavak érthetetlenek lennének, vagy azok feledésbe mennének, a szalag pótolja a beszélgetést. Ezen rögzített beszélgetés szalagjai, ami annak nagy költsége miatt nem ment még át közhasználatba, a titkos kabinetben őriztetnek meg.

— *Fertig!* A katona-ember tudja, hogy az elszánt nyugalom, a tüzelésre való készenlét kommandója: a *Fertig!* Fegyverrel való gyakorlatnál csupán egy mozdulatot jelent, amelynek az érzésekben, a lelki dolgokban is van analógiája. A mostani feszült hangulatban, a háborus készenlétben is el kell következnie a *Fertig*nek, az aggodalom és elszántság, az idegesség és többé-nembánomság statisztikájának. Akit a háboru legközvetlenebb közelségből érdekel, a katonák már érzik is ezt a megnyugvást, a megbarátkozást az elkövetkezőkkel, a ki nem kerülhető dolgokkal. Ezt érezhették azok a magasrangu budapesti katonák, tábornokok és törzstisztek, akik pár nappal ezelőtt csöndesen és áhitatos érzéssel vonultak be Budapesten a Szent Sziv apácák zárdájának kápolnájába. Különös, fényes, zarandok-csoport volt: elegáns, aranygaléros tisztekből, akiknek lába elé sárgaleveleket szórt a Ligetből eredt szél, amíg végig mentek a parkon a kápolnáig. A zárda templomában, ahová férfiaknak rendesen tilos a bemenet, meggyónak és áldoztak a tiszturak. Távozáskor minden kinek nyugodt, elszánt kifejezés volt az arcán. Ez már nem az áhitat tükrözése, az istennel való kibekülés derüje. Több ennél. Az érzés, amely csak a harcra terepen fokozódhatik, amikor a vérszűtt mezőn, rögtönzött oltárnál misét mond a tábori püspök és megáldja a tűzbe induló csapatokat.

— *Új titkos tanácsosok.* Bécsből jelentik: Öfelsége *Daruváry* kabinetirodai osztályfőnöknek és *Haller János* gróf háromszékmegyei főispánnak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— *A gáji kántor.* Aradváros törvényhatósági bizottsága Urban Iván báró főispán elnöklésével tartott ülésében ma egyhangulag *Kalmár Gyulát* választotta meg a gáji római katolikus kántori állásra.

— *Az új százkoronás.* Ropogósan, frissen, a nyomdafestéktől párolgóan jelen meg december 23-án az új száz koronás. A megjelenését a hivatalos lap jelenti be, de a csodabankót, az új bankó csodáját vajmi kevesen látjuk meg. Az új bankjegyek szélessége 163 milliméter, magassága 108 milliméter. A rajz és szín mind a két oldalon különbözik. A magyar oldal rajza és alapnyomata tarka, a jobboldali részén tojásdad alakú guilloche szalag eszményi fejet övez, ez alatt van a fehér 100-as szám, a lelke a papírnak, majd még lejjebb a büntetési határozat. Van még a rajzon egy fehér alapon nyomott sötét 100 as szám, a magyar címer és a középen az ismert bankószöveg. A hivatalos lap egyúttal közli a használhatatlanná vált bankjegyek becserélésének szabályzatát.

— *A negyven éves férfi.* Negyven éves férfiak, kissé nekikövéredtek, színházba csak vigjátékhoz járók, ti, kiknek van egy kedvenc ételek, egy kedvenc írók, egy kedvenc versetek, hejolyatok meg, — ha tudtok — *Jork Miller* asszony előtt, aki messze Angliában egy nagy londoni újságban rózsákat fűzött kopaszodó fejetek köré. *Jork Miller* asszony cikket írt a negyven éves férfiről és megállapította, hogy a negyven éves férfi a legjobb szerető. Igen, a negyven éves férfi. Nem a husz-, nem a harmincévesek! Jaj nem, — írja *Jork Miller*, — mert a fiatal ember csodát lát a nőben, csak a vállát látja, a karját, a lábát, a harminc éves pedig öntelt, azt hiszi, boldog az asszony, ha azt mondja neki: szeretem. Viszont a negyven évesek dus élettapasztalatokkal rendelkeznek, tudják, mit beszélnek, ha keveset is. Minden cselekedetük természetes, ha megnőstülnek, — ellentétben a fiatalabbakkal — semmit sem változnak. Ilyeneket ír *Jork Miller* asszony a londoni újságba.

— *Rendőrségi panamák.* *Newyorkból* jelentik: Az a bizottság, melyet a newyorki rendőrség visszaéléseinek vizsgálására küldtek ki, olyan korrupciót állapított meg a rendőrségről, amelyet még a *Becker-ügy* botrányai után sem mertek volna elképzelni. A rendőrség emberei különösen a prostituált nőket üldözték irgalmatlanul és hihetetlen összegeket sajtoltak ki belőlük. Amikor a newyorki rendőrség közegei megtudták, hogy *Becker* hadnagy milyen vagyont szerzett üzelmivel, még inkább vérszemét kaptak és kapzsáságukban többé határt sem ismertek. Százazreket harácsolnak össze maguknak a legbotrányosabb üzelmekkel. Ilyen emberek vigyáztak *Newyork* erkölcsére. — *Londonból* jelentik: *Newyorkban* a rendőrség tegnap behatolt egy játékbárlangba. A zürzavarban nagy társaság, sok hölgy menekült ki a titkos ajtókon. 14 fiatal leányt, akik felsőleányiskolai növendékek, akiknek egyike sem több 16 évesnél, a rendőrök visszavitték szüleikhez. A játékbárlangot bezárták és a tulajdonosok ellen megindították a vizsgálatot. — Azt hiszik, hogy a rendőrség zsarolási céllal maga rendezte az egész színjátékot. A lapok hevesen támadják a rendőrséget.

— *Elhunyt kamarai elnök.* *Marosvásárhelyről* jelentik: *Tauszik B. Hugó*, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke, ma reggel elhunyt. Vezérigazgatója volt az ottani Agrárbanknak, alelnöke a Székelyszövetségnek; közgazdasági tevékenységeért a király a III. osztályú Vaskorona renddel és királyi tanácsosi címmel tüntette ki.

— *Miért késelt az aradi gyorsvonat?* *Budapestről* jelentik: Mint a magyar királyi államasutak igazgatósága jelenti, ma Bété földvár és Békéscsaba között a 642. számú tehervonat neki ment az előtte haladó 674. számú tehervonatnak. 12 koci kisklott és megrongálódott, három löki-szerű katona jelentéktelenül megsérült. A vizsgálatot megindították.

— Huszonöt millió rubel megvesztegetésekre. *Pétervárról* jelentik: Leirhatatlan feltűnést keltett az intendantora megvesztegetett hivatalnokainak bűnpörében *Thielen* és társa hadseregszállító cég képviselőjének az a mai vallomása, hogy a vezetőség több, mint 25 millió rubelt fordított megvesztegetési célokra. Felsorolta a tüzérség és a haditengerészet intendanturájának ama nagyon magas rangú tisztviselőit, akik rendszeresen zsarolták a céget.

— Házasság. *Fleischer Adél* és *Bárthl János* e hó 14-én (szombaton) tartják egybekelési ünnepélyüket az ág. ev. templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— A vörös kereszt-egylet mozgalma. Felhívjuk a közönség figyelmét a következő meghívásra. Az aradvárosi vörös kereszt fiókegylet választmánya ma, péntek délután 4 órakor a városháza első emeleti dísztermében gyűlést tart, melyre a nagyközönséget a közvetlen érintkezés lehetővé tétele céljából tisztelettel meghívjuk. Tekintettel arra, hogy rendkívül fontos ápolói tanfolyam és ápoló expedíció szervezésére irányul a törekvésünk, kérjük a közönséget, hogy minél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni. Az aradvárosi vörös kereszt fiókegylet nevében: *Wadowsky Gusztávné*, elnöknő, *Varjassy Lajos*, polgármester, elnök.

— Köszönetnyilvánítás. A „Chanuka” ünnep alkalmából több nemesszívú emberbarát, úgy mint minden évben, az idén is megemlékezett az izr. árvaház növendékeiről: *Végvári Neuman Fürst Mária* süteményt, dr. *Rosenberg Sándorné* mézeskalácsot, diót és szilvát, özv. *Schulhof Károlyné* 2 tortát, almát, fűgét, gesztenyét és cukorkát, *Leopold Zsigmond* 24 csomagot különféle csemegével, *Róth Bernátné* süteményt és narancsot, *Funkelstein Józsefné* 2 tortát, diót és almát, *Lengyel Tivadar* „Az én újságom” egy évi előfizetését, özv. *Láng Jakabné* (Hollószeg) több ízben 1—1 láda almát, *Kohn Henrik* (Kiszindia) egy láda almát és diót, *Goldschmied Sándor* 22 telisapkát. E nemesszívú ajándékokért hálás-szívú köszönetét fejezi ki az elnökség.

— Elvesztett folyó hó 9-én, hétfő este a földszinti 5. bal páholyból egy *himzett téher Crepon selyemkendő széles rojtjal*. A becsületes megtalálója annak visszaadása ellenében 40 kor. jutalomban részesül. Jelentkezhet *Wadowsky Gusztáv* üzletében, ahol a kitűzött jutalmat átveheti. 7922

— Mielőtt karácsonyi és újévi ajándékát beszerezné, saját érdekebe teszi, ha megtekinti *Hirsch Jenő* órás és ékszerész cégnek *Forray-utcai* dusan felszerelt kirakatát, hol feltűnő olcsó árakban gyönyörű tárgyak láthatók. 7869

— A legmodernebb és a legizlésebb gyermekruhák készülnek *Deutsch Annánál*, *Weitzer János-utca* 17. I. emelet 7812

— Ékszervásárlók szíves figyelmét felhívom karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából legizlésebb nagyválasztéku aranyáru és briliáns ékszereimre, melyeket feltűnő olcsó árban árusítok. *Waldman I.* ékszműves Szabadságtér 14. 7867

— Törmelék tea, teasütemények, finom minőségű tea rumok *Kotányi paprika lerakataiban József főherceg út* 3.

— Karácsonyi diszek (gyönyörű idej ujdonságok) már megérkeztek *Kerpel* könyvkereskedésébe.

— Papírfeldolgozó vállalat *Ingusz I.* és *Fia* Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a gépezőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszu- és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél arajánlatokat kérni.

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk *Fischer Mór* üveg és lámpaárú cégnek mai hirdetésére.

— Nagy karácsonyi kiállítás *Kerpelnél*.

— A legmegbízhatóbbak a *Messenger-boyok*. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(Az árúházban.) Egy aradi ügyvéd feleségével együtt felrándult Budapestre. Férj és feleség elvetődtek együtt a Párisi Árúházba. A férj beholyongta az összes osztályokat s szerte nézdegélt, kutatott. A bolyongó férfi végre feltűnt egyik segédnek, aki megkérdezte tőle:

— Keresni méltóztatik valamit?

— Igen!

— És mit kérem?

— Már bejártam az összes osztályokat, de nem találtam!

— Talán férfi ruhában méltóztatik keresni valamit?

— Sőt ellenkezőleg! Női ruhában. A — feleségemet keresem, tetszik tudni!

— Női ruhában? A női ruhaosztály kérem a negyedik emeleten van, tessék oda fölfáradni.

(Oratorium — moratorium.) Lipócziában zsúr van. Ott ül Avut Budapest, vagy jobban mondva az egész Lipótváros. A véletlen úgy hozta magával, hogy egy amatőr zenész — kérem, azért milliomos — felesége egy nagykereskedő felesége mellé került.

Hét óra tájban a nagykereskedő felesége megkérdezte szomszédnőjét:

— Kedvesem, eljön magáért a férje?

— Nem! Egy oratoriummal bibelődik s az anyyira elfoglalja, hogy nincs egy perc ideje!

A diskurzus befejeztével megjelent a nagykereskedő a feleségéért. A ragyogó asszony távozás közben még odaszólt a zenész feleségéhez:

— Lásza az én férjem is dolgozik, de a moratorium miatt azért nem hanyagol el engem!

VIDÉK.

Az ujaradi vörös kereszt fiókegylet választmánya *Pallavicini Alfréd* ögróf elnöklete alatt folyó hó 10-én délután 3 órakor az ujaradi uradalmi kastélyban látogatott ülést tartott. Az ülés megnyitása után *Prinz Fidé*l igazgató tanító, fiókegyleti pénztárnok elsősorban özv. *Hemmen Mátyásné* elnöknőnek és *Kovácsics Riza* fiókegyleti titkárnak a központi igazgatóság köszönetét tolmácsolta a balkáni sebesülteknek gyűjtött s beküldött adományokért. Majd az új alapszabályok rövid ismertetése után az üresedésben levő alelnöki állás egyhangúlag a község tövékeny plébánosával, *Mayer Ker. Jánossal* töltetett be, míg a női alelnöktarsi állásra nagy lelkesedéssel *Pallavicini Alfrédné* ögrófnő választott meg. Az elköltözött alelnök s alelnöknőnek, *Schäffer Béla* és nejeének érdemeit a választmány a jegyzőkönyvben örökitette meg. Ezekután elhatározott, hogy a fiókegylet karácsonyra több szegény iskolás gyermeket felöltöztet s husz községi, elaggott szegényt pénzbeli segélyben részesíti. A szokásos farsangi táncmulatságra nézve kimondatott, hogy amennyiben a jelenlegi súlyos, háborus viszonyok még a farsang idején is fennállanak, úgy a mulatság elmarad. Az indítványok tárgyalásánál *Mayer Ker. János*, a fiókegylet új alelnöke indítványozta, hogy a háboru kitörése esetén *Tausz Henrik* dr. járási és *Holz Antal* dr. községi orvosok felkérendők, hogy a helybeni is kolanővérek s az önként jelentkező hölgyek részére ápolónői tanfolyamot rendezzenek s szükség esetén az iskolai tantermek kórházakká alakíttassanak át, mely indítvány egyhangúlag elfogadtatott. Több új tag felvétele után az ülés az elnök elítetésével véget ért.

A körösbökenyi román esperes. A körösbökenyi görög keleti román esperesség ma tartotta esperesválasztó gyűlését, amely iránt nagy érdeklődés mutatkozott és a hetvenkét tanács-tag

közül hatvan adta le szavazatát. A szavazás eredménye a következő: *Mihulin* Ágoston öszentannai görög keleti lelkész 32, *Roxin* Flórián lippai lelkész 28 szavazatot kapott. Az esperességi kerület tehát *Mihulint* választotta meg a körösbökenyi esperesi állásra, mindamellett azt hiszik, hogy az aradi szentszék *Roxint* fogja megerősíteni az állásban, mert a lippai lelkész a konzisztórium jelöltje.

TANÜGY.

(—) Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Krehnyay Béla* Aradvármegyei kirtanfelügyelői tolnokot a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába, az 1904. évi I. t. c. értelmében megillető személyi pótlékkal, jelenlegi állomáshelyén kir. segédtanfelügyelővé nevezte ki. *Krehnyay* néhány hónappal ezelőtt helyezték csak Aradra, de rövid itt tartózkodása alatt is megmutatta, hogy igen értékes erőt nyert benne a vármegye és a város népoktatási ügye.

(—) Meghívás. Az „Aradvideki Tanítóegyesület” igazgató választmánya december hó 14-én (szombat) délután fél 5 órakor az egyesület helyiségében (*Weitzer János* utca polgári fiúiskola) ülést tart, melyre az igazgató választmány tagjait és a fiókkörök elnökeit tisztelettel meghívja az elnökség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Felmentett aradi legények. Talán egy férfi sem marad ma délelőtt otthon az aradi Erzsébetvárosban, vagy ahogy általában nevezik, *Pernyá*vában. A városrész lakosságának nagyobb része, vagy legalább is huszonöten a pernyáviai közül tanuként voltak beidéztve az aradi törvényszékre. Ez év júliusában történt ugyanis, hogy *Kovaszinczán Mitru*, *Butár Julián*, *Turcsár József*, *Rusz János*, *Csobán Simon* és *Nikolaj Mihály* napszámosok együtt mulattak egy korcsmában. Idogálás közben *Kovaszinczán* összeszóllalkozott *Turcsárral*, majd egy fahusággal támadt neki. A társaság védelmébe vette *Turcsárt*, csakhamar általános verekedés fejlődött ki, amelynek során *Kovaszinczánt* annyira összeverték, hogy néhány nap múlva belehalt sérüléseibe. Szándékos emberöléssel vádolva állott ma az öt pernyáviai legény a bíróság előtt, de miután bizonyult, hogy tetűket önvédelemben követték el, a bíróság *Nagy Sándor* dr. védelme után valamennyiüket felmentette.

§ Csőd. Az aradi kir. törvényszék ma ösvéggy *Amtmann Ferencné* női kalapkereskedő ellen elrendelte a csődöt. Tömeggondnok *Lukácsy Lipót* dr., a helyettese *Gara Ármin* dr.

— Az Aradi Közlöny diszes naptára karácsonyra készült el és minden negyedéves előfizető amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként utítja meg — ajándéku

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:	
Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	151

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Csalódás. Igen, csalódás azt hinni, hogy ez már megértett a nyomdafestékre.

Nagyvárad Napló. Készéssel teljesítjük. Romeó és Julia. Magyar fordítás már egyszer megjelent ennek. Különben is könnyen bonyolalom keletkezhetne a fordítás közléséből.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Az állatvásártér kihelyezése. A földmivelésügyi miniszter sürgetésére és a harmadik kerületi kör kérelmére a vásártér áthelyezését most már végrehajtja a tanács és a közgyűlés utasítása folytán január hó 3-tól kezdve az országos állatvásártéren tartandók az állatpiacok is.

= A Hungária-textilgyárnak több ízben ismertetett kérvényére egyhangú határozattal ki mondta a közgyűlés, hogy az esetben, ha a részvénytársaság az átengedett husz hold terület 40,000 korona kártalanítási összeget fizet, akkor törölteti azt a telekkönyvi korlátozást, mely szerint a terület csak gyári célokra használható fel.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tájékoztató.

Budapest, december 12

Készárú.

Amerika egynegyeddel olcsóbb. Kínálat, vételkérő korlátozt, 15 ezer mm. csendes, változatlan.

Határidő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1913. áprilisi	11.93—11.98	11.90—11.91
Maks 1913. áprilisi	0.43—10.44	10.41—10.42
Tengeri 1913. májusi	7.68—7.69	7.65—7.66
Zab 1913. áprilisi	11.10—11.11	11.07—11.08
Az árak 40 kilónként számítva.		

Budapesti értéktőzsde (dec. 12.)

Magyar hitel	—	—	—	—	768 —
Osztrák hitel	—	—	—	—	598 75
4% koronajáradék	—	—	—	—	83-30
Osztr.-magy. államvasuti	—	—	—	—	860 —
Jelzálogbank	—	—	—	—	404-50
Lezámitolóbank	—	—	—	—	485-50
Hazai Bank	—	—	—	—	465 50
Magyar Bank	—	—	—	—	517 —
Keresk. Bank	—	—	—	—	8570 —
Rimamurányi	—	—	—	—	669 —
Salgótarjáni	—	—	—	—	692 —
Köszti Vasut	—	—	—	—	840 —
Városi Villamos	—	—	—	—	861 —

Bécsi értéktőzsde (dec. 12.)

Osztrák hitel	—	—	—	—	559 50
Magyar hitel	—	—	—	—	768 —
Osztrák-magyar államv.	—	—	—	—	662 —
Déli vasut	—	—	—	—	98 75

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 912. dec. 13. Buza 75 kilogrammos 20.40—20.50, 75 kilogrammos 20.60—20.70, 77 kilogrammos 20.70—20.80, 78 kilogrammos 20.80—20.90. Rossz (prima) 18.70—18.75 (késép) 18.20—18.30 Arpa (serfőző) 19.90—20.20, (takarmány) 18.50—18.60, Zab (prima) 20.60—20.70, (késép) 19.80—20.00, Tengeri régi, (magyar) 19.50—19.60, új 11.00—11.00, (román) régi 19.50—19.60, új —, Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsza) 6.30—6.40.

Felelős szerkesztő:

Boigár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Pénteken, 1912. december hó 12-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

É v a.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Willner és Bodanszky. Fordította Gábor Andor. Zenéjét szerzte: Lehár Ferenc. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYEK:

Flaubert	Huszár K.	Éva	Dióssy Nusi.
Milleflaur	Győző A.	Mathieau	Szily Sándor
Paquerette	Sz. Rontay B.	Voissin	Szabó Lajos.
Laruse	Herold Ede.	Prünelles	Hajdutska L.

Kezdete este 7/8 órakor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Bárá Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. december 13-én:

1. Náci vakáción. Humoros. — 2. Viktoria kereszt. Dráma. — 3. Repülőgépen Newyork felett. Természet utáni felvétel. — 4. Kapta ur tüdeje. Kacagtató. — 5. Az acékirály. Modern dráma 3 felvonásban.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadi

Ma pénteken, 1912. december 13-én:

1. Árendör. Amerikai detektív dráma. — 2. Ideiglenes testvér. Rendkívül kacagtató. — 3. Sánta betörő. Detektív dráma. — 4. Éjjel 2 órakor. Apacs dráma. 2 felvonásban.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártzék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

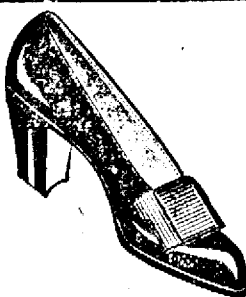
Karácsonyi és ujévi ajándékok. Brilliónt és aranyékszer különlegességek óriási választékban.

Ezüst dísz tárgyak és ezüst evőeszközök nagy raktára. Szivar készletek, cigaretta tárcák, ezüstbotok. Rendkívüli nagy választékban elsőrendű órák arany, ezüst és acél tokban. Inga órák minden kivitelben. — Külön helyiségben china ezüst — Legjobb árak rendkívüli olcsó árakban.

Grallert J. és Fia

órás és ékszerész üzlete. 7817

Arad, Andrássy-tér 22. sz.

Alkalmi cipő

kedvelt facon

minden

szinben

kapható

Kutányi J. Arad,

Vörösmarty-u. 1.

Telefon 335.

GYÖRGY

MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

női felöltők áruháza

Arad, Andrássy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

Nagy

Karácsonyi

Occasio

Leszállított árak.

Telefon 855.

Szabott árak.

Nagy választék:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyek
Szőrme kabátok
Színházi köpenyek
Leányka és
Gyermekek kabátokban
Szőrme garnitúrákban.

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék az „UNIO” biztosítóintézet kötvénye.

7896

Elet-, kiházasító- és fiú biztosítások a legelőnyösebb módok mellett köthetők. Prospectus ingyen. Aradi vezérügynökség:

Szabadság-tér, színház épület.
Telefon 421. Alapított 1863.

Nyílttér.

KÁVÉ
TEA
RUM

ATLANTIKA

ARAD,
Andrássy-tér 20.

Ha divatos és jó ruhát,
cipőt, kalapot akar olcsón venni

torduljon bizalommal 5441

Korányi Jenő

Szabadság-téri üzletéhez.

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves
ügyes fiú
nyomdász-tanulónak
felvétetik.

A háziasszonyok

a bevásárlásnál a saját érdekükben kérjenek határozottan : Valódi Franck:-ot a kávédarálólal. — Nagyon tanácsos mindjárt meggyőződni arról, hogy az adott ládika vagy csomag a „kávédaráló”-val a „Valódi” minőség kezeségével van-e ellátva. :: ::

Gyár Kassán.

Cipő különlegességek
Iványi Menyhért
Aradon, Forray-utca

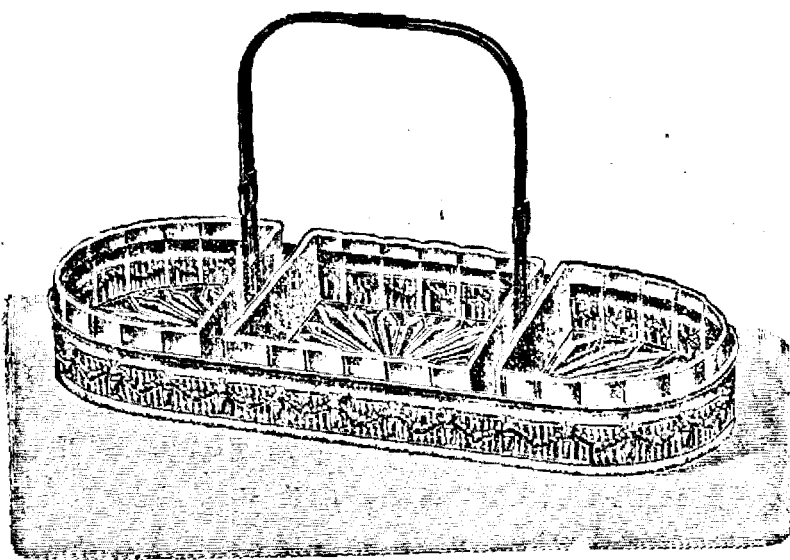
Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna ... 13 K.
Antilop divat magas cipő ... 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy
választék Gyukits kalap ... 10 K.
Női vagy férfi sevré cipő ... 9 K.

Alkalmi eladás! Kiköltözés miatt

összes raktáron levő áruk mai naptól rendkívül olcsó árakban lesznek elárusítva

FISCHER MÓR üveg, porcellán, lámpa és diszműáru üzletében
Aradon, Andrássy-tér 20. szám alatt.

Képekretokból a legnagyobb választék a legutányosabb árak mellett. Telefon 568.

3 részes Cabaret oxidált ezüstüstözéssel K. 3-60.

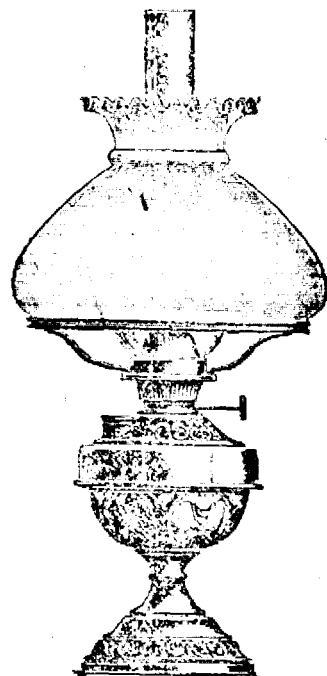
Ezüstözött oxidált
teapohár K. 1-90,
6 személyes tálca
hozzá ezüstözve K 3

Chinaezüst kávé-, v. tea-
csésze üvegbetéttel, be-
lül aranyozva, kanállal
K 7-—

7228

Asteli-lámpa fémből 11-es felszerelés-
sel K. 3-40.

Knapp Sándor

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete
Arad. Intézet és posta cím: Magyar utca 26.
Felvételi üzlet: Weitzer- és Kazinczi-u. sarok.

5995

Ruhafestés divatszínre egész állapotban. Tökéletes ruhatisztítás száraz uton. Gallérok, kezelek gőzmosása és vasalása, tűkőrfénnyel hófehérre. Kézimunka, butorszövet és szőrmatisztítás. Vidéki megbízatásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

KARÁCSONYI OCCASIO!

Legoélszerűbb finnepi ajándék
egy teljes öltönyszövet,
melyet már 16 koronától finom tisz-
ta gyapjuból vásárolhat egyedül

Leichner és Fleischer

5701 kizárólagos posztóraktárában

Arad, Szabadság-tér 17. sz. alatt
hol rövid ideig maradékok is kaphatók.

Megkezdődött a karácsonyi nagy vásár.

Karácsonyi ünnepek közeledtével
mindenféle játék, diszműruk és
ruházati cikkek, ugyisint üveg-
és porcellán áruk legcélszerűbb
ajándékoknak legolcsóbb árban
kaphatók a közkedvelt

„Szinházi Versenybazár”- ban Arad, Szabadság-tér.

Vevőközönség kényelmére az üz-
lethelyiségek az Atzél Péter-ut-
cáig meghosszabbítottak. Külön-
külön osztályok berendezve. ::

A tolongás elkerülése céljából
december 15-ig kivételes olcsó árban

árusitunk. Vétel nem kötelező. Mi-
előtt szükségletét beszerezné, sa-
ját érdeke előzőleg a SZINHÁZI
VERSENYBAZÁRT felkeresni.

Az ingatlanforgalmi és Par-
cellázóbank r.-t. Arad,
Petőfi u. 1. sz. (Telefon 861)
áruba bocsátja az Arad város
határában lévő a Pécskai országot
mellett elterülő

Prohászka dülő

67. sz. (volt Kristóffy-féle) 210
kis holdas ingatlanát igen
előnyös fizetési feltételek-
kel. A tanya 40—50 kis hold
földdel egy tagban, többi
5—10 holdas parcellákban

adatik el!

III-7717.

Intézet kereskedelmi ismeretek tan-
folyamára. Vezető Friedrich Meister, tulaj-
donosa Európa határán túl ismert koráb-
ban Kereskedelmi Akadémiának Leipzig.
Prospektust az igazgatóság által ingyen.
6814

Pathefonok

és Pathe-lemesek, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben. 6118

Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek
Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Porszívógépek,

parkettisztítók, villany főzőedények
és vasalók, villanyberendezések, vil-
lanyosillárók, dynamogépek, villany-
motorok

olcsón kaphatók:

Kalmár Józsefnél

Aradon,
Salacz-utca 2. szám.
6111

Nem titok többé,

hogyminden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcját vakító fehérre varázsolja.
Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

420
Ára egy tégelynek 1 kor., Ibolya hölgyper 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitünőbb hatású nyálkaoldó
köhögés és rekedtség elleni szer a
Tussinál cukorka, ára egy nagy do-
boznak 60 fillér és a Tussinál thea
a 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél
fogva bárki legszívesebben veszi be.

gyógyszertárában ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Ha finom
Teát, Rumot
óhajt forduljon
Vojtek és Weisz-céghez
Aradon.

Teák.	Kor.	Rumok.	Kor.
1 csom. igen fin. keverék	— 50	1/2 lit. úv. „Hungaria“	1.10
1 „ „ „	1.—	1 „ „ „	2.20
1 „ „ „	2.—	1/2 „ „ „ Jamaica II.	1.80
1 „ fin. keverék 1/4 k. 16	2.50	1 „ „ „ II.	2.60
1 „ „ törmelék	— 40	1/2 „ „ „ I.	1.80
1 „ „ „	— 80	1 „ „ „ I.	3.60
1 „ „ „ kiló	7.—	1/2 „ „ „ fortior.	2.70
1 „ Popoff-féle 4 sz.	7.—	1 „ „ „ „	5.40
1 „ „ „ 6 „	5.50	1/2 „ „ „ antiqu.	3.70
1 „ „ „ 8 „	4.50	1 „ „ „ „	7.40

Postai megrendelések naponta
pontosan eszközöltetnek.

701

Általánosan kedvelt legjobb hatású

és ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagy viszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin“

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „**WELDEN**“ Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehet mosni. Ár 341

Kitűnő amerikai gummi

„**NITER**“ 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben.

Boldog karácsonyi ünnepeket!

Ezer márká értékű örömet szerez ön magának és gyermekeinek, ha az én törvényesen védett bűvésztárgyaimat megrendeli, amivel ön feltűnő és nagyszerű mutatványokat produkálhat a hosszú téli estéken, érdekes fiatal és öregnek. Csakis nálam kapható 75 fillér beküldése mellett. Bármennyi 8 darab 1 korona 50 fillér. Utánvét 50 fillérrel több. Bármely ország-beli levélbélyegeket fizetésül elfogadok. Egy karácsonyfa alól sem szabad hiányoznia.

Max Ewald,
áruháza Gelsenkirchen. Postaszekrény 35. Minden megrendelő, három darab törvényileg védett tréfás újévi lapot kap ingyen. 7851

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerárakban

arany és ezüsttárgyakban, Arad legnagyobb óra- és ékszerárakban

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüsttárgyak, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserélhetnek. Telefon 488

Telefon 488

Permetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

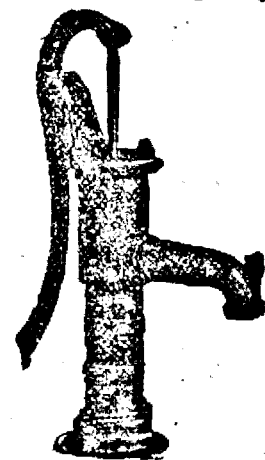
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi-csővek legolcsóbb gyári árakon. A szivattyú-hegyéből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik, és a bori nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendő

golyó szelepekkel.

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros tal. használatánál sem tagadják meg a szövegét — a gép működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarok

és a legjobb minőségű, belül gummizott kendercsővek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban

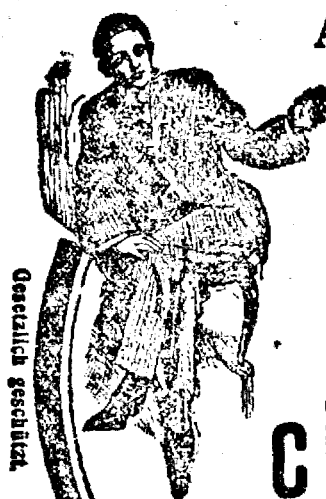
HÖNIG OTTÓ

M. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

THE VERA

American Shoe

A jelenkor legtökéletesebb, legkényelmesebb, és legtartósabb amerikai

cipője

fiak, hölgyek és gyermekek részére Kérjen képes árjegyzéket.

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktári

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

1441

Telefon 442.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

Hirdetmény.

Az 1913 január 2-án esedékes 6%-os elsőbbségi részvényeink 53. számú ideiglenes szelvénye 6 koronával, az 5%-os elsőbbségi részvényeink 5. számú ideiglenes szelvénye pedig 5 koronával fog 1913 január 2-től kezdve beváltatni

Aradon: A társaság főpénztáránál,

Bécsben: Schoeller & Comp,

Berlinben: a Nationalbank für Deutschland, a Bank für Handel u. Industrie és a Berliner Bankinstitut Joseph Goldschmidt & Co. bankházak,

Majnai Frankfurtban: a Dresdner Bank és

Budapesten: a Magyar Agrár- és Járulékbank r.-társaságánál.

Az alapszabályok 12. §-a értelmében folyó hó 7-én közjegyző jelenlétében a következő 6%-os elsőbbségi részvények számai sorsoltattak ki:

413 654 667 867 876 912 1035 1152 1193 1572 1576
1599 1709 1773 1787 1790 1833 1852 2023 2199 2519 2567
3522 3650 3716 3895 4095 4402 4543 4670 4686 4824 4846
4884 4987 5061 5171 5219 5321 5399 5420 5554 5710 5720
5806 6251 6360 6373 6596 6614 6728 6980 7033 7391 7699
7743 8045 8366 8471 8520 8532 8536 8561 8634 8655 8917
8959 8988 9002 9102 9111 9485 9521 9550 9626 9653 9692
10204 10390 10764 10813 10828 10859 10956 11071 11113
11172 11229 11287 11335 11589 12151 12418 12616 13110
13142 13199 13453 13495 13582 13730 14204 14407 14582
14634 14862 14917 15120 15451 15454 15911 15946 16136
16375 16419 16634 16661 16674 16734 16787 16798 17338
17455 17729 17842 17898 18089 18122 18154 18181 18292
18628 18972 19033 19045 19326 20402 20472 20709 20825
21047 21148 21173 21256 21266 21394 21429 21522 21771
21772 22124 22247 22384 22436 22585 22615 22655 22928
23310 23490 23744 24323 24504 24760 24771 24891 25100
25114 25254 25674 25683 25878 25965 26547 26574 26605
26858 26959 27164 27276 27503 27816 28264 28269 28395
28455 28487 28631 28724 28931 29286 29423 29517 30112
30283 30406 30454 30532 30609 30727 30758 30877 31287
31455 31675 31875 31922 31926 32057 32066 32087 32111
32217 32449 32644 32739 32766 32796 32908 33015 33132
33219 33488 33539 33838 34436 34559 34734 34778 34842
35012 35142 35242 35330 35518 35588 35608 35833 35984
36095 36173 36271 36393 36590 36628 36938 36991 37055
37634 37833 37852 37886 37908 37981 38203 38434 38869
39013 39320 39325 39404 39436 39745 40029 40835 41049
41107 41574 41834 41942 42034 42638 42740 42801 42977
42996 43355 43377 43433 43602 43612 43741 43899 43984
44082 44464 44503 44504 44588 44799 45527 45557 45748
45849 46034 46452 46463 46531 46793 46813 46830 47173
47228 47307 47550 47564 47783 47897 48295 48479 48975
49271 49799 49805 49815 50250 50354 50626 51051 51128
51146 51214 51261 51344 51759 51792 51834 52102 52548
52890 52975 53208 53384 53495 53554 53841 53842 53865
53876 53898 53901 54065 54098 54625 54699 55098 55161
55494 56065 56220 56429 56826 56872 56882 56889 57097
57353 57462 57503 57595 58077 58283 58463 58655 58844
58948 59045 59065 59148 59179 59345 59692 59733 59923
60252 60396 60553 60772 60809 61209 61657 61717 61769
63064 64359 65784

Ezen kisorsolt elsőbbségi részvények az 54. számú szelvényével együtt 1913 január 2-től kezdve fenti fizető helyeinken 206 korona kifizetése és az élvezeti jegyek kiszolgáltatása mellett beváltatnak, mely kisorsolt elsőbbségi részvények osztalékra való jogosultsága az 1912. évi osztalék, illetőleg az 54. számú szelvény kifizetésével megszűnik.

Eddigi kisorsolásokból be nem váltott elsőbbségi részvények:

1910 évről: 37569, 41017, 61925.

1911 évről: 594, 8618, 9238, 13537, 25897, 29972, 37759, 51307, 52731.

Arad, 1912. december hóban.

Az igazgatóság.

Egy okos fej

elsajátítja azon vívmányokat, melyekkel a tápszerkémia a háziasszonyt megajándékozta.

Dr. Oetker sütőpára elesztő pótlásánál szolgál, mellyel kuglófokat, linzt és más egyéb tortákat, valamint mindennemű süteményeket és készleteket lazábbakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.

Dr. Oetker pudingpora tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző, nagyszerű és olcsó utóéledelt nyújt.

Dr. Oetker vanillincsokra csokoládé, tea, puding, tej, mártás és orme vanillizására szolgál és teljesen pótolja a drága vanília-csövet. Egy csomag tartalma 2-3 jó vanília-csőnek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagon. Kapható minden élelmiszer üzletben, valamint drogeriában. Vények ingyen. Nagyban eláruló hely: Färber Lajos, Arad.

Dr. OETKER, Baden-Wien.

941

Arad-hegyaljai h. é. motoros vasút menetrendje.

Érvényes 1912. november 1-től.

Arad-Györök-Pankota						
Kilomet. távols.	Állomások	Sz. V. 1. III.	Sz. V. 4. III.	Sz. V. 6. III.	Sz. V. 8. III.	Sz. V. 10. III.
—	Arad-Radnai Ind. ...	5:07	8:10	11:20	2:30	6:10
9	Uj-Mikolaka ...	5:08	8:15	11:25	2:35	6:15
8	Mikolaka ...	5:09	8:19	11:29	2:39	6:19
7	Óthalom ...	5:10	8:30	11:40	2:50	6:30
12	Mondorlak ...	5:10	8:40	11:50	3:00	6:40
13	Mondorlak-Gálszer ...	5:11	8:44	11:54	3:04	6:44
13	Maroscsicsér ...	5:12	8:47	11:57	3:07	6:47
17	Szabadhely ...	5:13	8:57	12:07	3:17	6:57
23	Györök ...	5:14	9:20	12:30	3:40	7:10
24	Aradkövi ...	5:15	9:25	12:35	3:45	7:15
27	Kovácsi ...	5:16	9:34	12:44	3:54	7:24
31	Livada ...	5:18	9:46	12:56	4:06	7:36
36	Világos ...	5:23	10:03	1:13	4:23	8:03
39	Gálsa ...	5:28	10:13	1:23	4:33	8:13
41	Muska ...	5:30	10:18	1:28	4:38	8:18
45	Pankota ...	5:35	10:30	1:40	4:50	8:30

Pankota-Györök-Arad					
Állomások	Sz. V. 1. III.	Sz. V. 3. III.	Sz. V. 5. III.	Sz. V. 7. III.	Sz. V. 9. III.
Pankota ... ind.	4:50	8:00	11:10	2:20	5:30
Muska ...	5:00	8:13	11:23	2:33	5:40
Gálsa ...	5:03	8:18	11:28	2:38	5:45
Világos ...	5:08	8:28	11:38	2:48	5:55
Livada ...	5:13	8:42	11:52	3:02	6:09
Kovácsi ...	5:18	8:56	12:06	3:16	6:23
Aradkövi ...	5:23	9:05	12:15	3:25	6:32
Györök ...	5:28	9:20	12:30	3:40	6:47
Szabadhely ...	5:34	9:34	12:44	3:54	6:57
Maroscsicsér ...	5:39	9:44	12:54	4:04	7:07
Mondorlak-Maroscsicsér ...	5:44	9:47	12:57	4:07	7:10
Mondorlak ...	5:49	9:51	1:01	4:11	7:14
Óthalom ...	5:54	10:01	1:11	4:21	7:24
Mikolaka ...	6:00	10:12	1:22	4:32	7:35
Uj-Mikolaka ...	6:06	10:18	1:28	4:38	7:41
Arad-Radnai-ot érke.	6:10	10:20	1:30	4:40	7:45

Györök-M.-Radna.					
Állomások	Sz. V. 102. III.	Sz. V. 104. III.	Sz. V. 106. III.	Sz. V. 108. III.	Sz. V. 110. III.
Arad (1) ... ind.	regg. 5:00	d. n. 8:10	d. n. 11:20	d. n. 2:30	este 6:40
Pankota (1) ... ind.	4:55	8:00	11:10	2:20	5:30
Györök-plaster ... ind.	6:10	9:20	12:30	3:40	7:50
Ménés ...	6:18	9:28	12:38	3:48	7:58
Pálos ...	6:25	9:35	12:45	3:55	8:05
Pálosbaracka ...	6:32	9:42	12:52	4:02	8:12
Radna ... érke.	6:41	9:51	1:01	4:11	8:21
	7:00	10:10	1:20	4:30	8:40

M.-Radna-Györök.					
Állomások	Sz. V. 101. III.	Sz. V. 103. III.	Sz. V. 105. III.	Sz. V. 107. III.	Sz. V. 109. III.
Radna ... ind.	regg. 5:10	d. n. 8:20	d. n. 11:30	d. n. 2:40	este 6:50
Pálos-Baracka ...	5:29	8:39	11:49	2:59	7:09
Pálos ...	5:37	8:47	11:57	3:07	7:17
Ménés ...	5:46	8:56	12:06	3:16	7:26
Györök-plaster ... érke.	5:53	9:03	12:13	3:23	7:33
	6:00	9:10	12:20	3:30	7:40
Pankota (1) ... érke.	7:20	10:30	1:40	4:50	8:50
Arad (1) ... érke.	7:10	10:20	1:30	4:40	8:40

Apró hirdetések

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Egy ásvány

fiatal asszony oly uriember ismeretséget keresi, aki őt avonta tárogatná. Leveleket kérek a kiadóba „Hűséges asszony” jelíggel. 7921

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weiss Dentista fogorvosok. 1-5251

Szöke asszonyt,

kit csütörtökön délelőtt autóbusszon, a lapra figyelmessé tettem és akit Deák Ferenc utcán át távolból kísérttem, amiről farrjével találkozott, kérem értesítsen ismeretség miként lehetséges levelet „Rényey Sándor” címen poste restante kérek. Lapban levél elküldését jelezni kérem. 7913

Gurami cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weissnál. 1-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Érett, égisztett fiatal ember, ügyvédi teendőket is jártas, perfect gép- és gyorsíró, folyó hó 15 től alkalmazást keres. Boross, Kiss Ernő-u. 1. 7876

Nagy szanatórium

dolgozott varrónő házhoz ajánlkozik. Cím a kiadóban. 78-5

ALKALMAZÁST NYER.

Füzesi kereskedő

segéd keresetlik, helyreli engross üzletbe. Ajánlatok „Szorgalmas” jelíggel a kiadóhivatalba kéretnek. 7915

Somoskeszi községben

egy 50 év óta fennálló, jóforgalmu korcsma részére óvadékképes percentes kimerő kerestetik. Bővebbet Kohn Rudolf, Somoskeszi. 7903

KIADÓ LAKÁS.

Egánság

butorozott különbejárati utcai szoba, jan. 1-re kiadó. Perényi-utca 8. sz. 7918

Uriházban

földszintes, különbejárati csinos, csöndes utcai szoba december 15-re kiadó. Kőlcsey utca 9a.

Köpető parket

tűkőrfényes lesz, ha azt Vojtek és Weiss parket-pastájával dörzsöli fel. 1-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Házulajdonosoknak

előkülönözhetlen lakóit nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 808. 5811

Takarmánymagot,

mindennemű olajmagvakat, olajpogácsát, búkk, valamint tögy makkot vásárol minden mennyiségben László József, Békéscsábán. 7882

Zongora,

ebédülő, háló, konyha butorok és egyéb tárgyak eladó. Megtekinthető d. e. 10-12-ig d. u. 4-5-ig. Tököly-tér 1. sz. I. em. 7907

KÜLÖNFÉLE.

Jól jövedelmező

I. rangú kávéház ruhátár átadó. Bővebbet Klein Testvérek cégnél, Hunyadi utca 1. sz. 7920

Kiadó üzlethelyiség,

a volt Schweiger és Békési női kalapüzlet, Andrassy-tér 20. sz. 7880

Karácsonyi ajándékok

mélyen leszállított árban. Legújabb finom levélpapírok, fénykép és képes lapalbumok, emlékkönyvek, fadiszmü-tárgyak festésre, égetésre, összes festészeti kellékekkel; imakönyvek, karácsonyfadíszek minden árban. Fali dísznap-tárak en gros. Ifjúsági iratok, mesekönyvek felárban. Krausz Paulin, színház-épület. 4541

Ügyes kártyító 121

ajánlkozik a szakmába bármilyen kártyító munkák pontos és kitűnő elvégzésére, úgy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemléssel küldi Stáhl M., Thököly-tér 7. sz.

Diamant Jemő

Weltzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület és díszmü bádigos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben mint vidéken. 896

Taxametero.

Bér-autók
Telefonszám
816

Szolgálat: reggel 6 óráig éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Ékszeresek

és órák igen olcsón

Farkas Streicher cégnél

Arad, Tököly-tér 1. sz.

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező
csillár- és izzótestek
raktára 8161

Deák Ferenc-u. 7.
Telefon 595. szám

5087—1912. tkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A körösbökényi kir. járásbíró-ság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Hönig Gyu a háromalmási lakos végrehajtónak Tolcs Juon I. Veszelle háromalmási lakos végrehajtást szenvedő ellen 150 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében, továbbá a csatlakozott kimon-dott Weisz Ignác és fia cégnél 2583—1912. tkvi sz. végzéssel C. 83. a. 85 kor. 98 fillér tőke, ennek 1911. évi április hó 1-től járó 5%-os kamata 11 korona 24 fillér költség I. k. Juon, Mecsa Toma Juon és neje javára 2437—1912. tkvi sz. végzéssel C. 86., 87. és 38. sorsz. a. 890 korona tőke, ennek 1912. évi június hó 20-tól járó 5%-os kamata és 77 korona 30 fillér költség erejéig bekebelezett követelés, Baumann Lajosnak C. 42 a. 5176—1912 tkvi sz. végzéssel 80 korona tőke, ennek 1912 évi szeptember hó 1-től járó 6%-os kamata, 20 korona költség erejéig bekebelezett követelése és C. 43 a. 5341—1912. tkvi sz. végzéssel 128 korona fill és 24 kor. költség erejéig bekebelezett követelése ki- és végzett az aradi kir. törvényszék, illetve a körösbökényi kir. járásbíró-ság területén lévő Háromalmás köz- és határában fekvő és a háromalmási 842. sz. tjkvben A. I. 6 sor 2417—869. hrsz. a. ház, udvar és kert, 7. sor 2419—1827. h. sz. rét, 8. sor 2420—370 hrsz. ház, udvar és kert, 9. sor 2422—828 hrsz. a. sz. tó, továbbá A. + I. sorsz. a. 1564 hrsz. a. kaszálóból álló ingatlanokra 60 kor. illetve 75 kor. utóajánlati vételár, mint kikiáltási árban, tekintettel Domes Jakab dr. körösbökényi ügyvéd által tett utóajánlatra elrendeltetik.

A jobb ajánlat, ajánlattevőt akkor is kötelezi, ha az új árverés, a megajánlott összegnél kevesebb vételár érteke el, vagy ha ajánlat egyáltalában nem is tétetnek. Az új árverés költsége vevő által lesz hordozandó, a fentebb megjelölt ingatlanokra Háromalmás község házánál 1913. évi január hó 8. napján délelőtt 0 órákor megtartandó nyilvános árverésen a fenti megajánlott kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem fog eladatni.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát bánatpénzül készpénzbe, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3883 sz. a. kelt igazságügy-miniszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Körösbökény, 1912. évi november hó 18. napján.

Kir. járásbíró-ság, mint tkvi hatóság.

Szűcsy s. k.

7914

kir. járásbíró.

26857—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter annak 192000—1912. számú körrendelete alapján közhírré teszem, hogy azok a védőkezesek sem vándorolhatnak ki, akik már az 1909 II. törvénycikk 2 §-ának b. pontja alapján adott engedély birtokában vannak.

Arad, 1912. évi december hó 11-én.

Green, s. k.

h. főkapitány.

26447—1912. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy az 1884. évi XVII. t. c. 54. §-a alapján elrendelt és összes aradi kenyérsütőknek, szatócsoknak és piaci kenyérfuvaroknak általában a kenyér eladásával foglalkozó iparosok és kereskedőknek, hogy a kenyér eladási helyeken a kenyérművek árát minőség és súly szerint megjelölve, mindenkitől látható módon kifüggeszteni tartoznak.

Egyben tudomására hozom a közönségnek, hogy az 54300/1908. sz. földművelésügyi miniszeri rendelet szerint minden mészárszékben és hentes üzletben a husára egyes fajok és lehetőleg testrészek szerint is külön a célra szolgáló tablan szembeütő helyen kifüggesztendő. Végül felhívom figyelmét a husafuvarok közönségének az érvényben lévő husvagási szabályrendelet 4. §-ára, mely szerint a mészáros olyan huszt tartozik adni, amilyent a vevő követel és a nyomtatéknak használni szokott részek külön ár mellett árusítandók.

Esetleges visszaélésekkel szembeni panaszok hivatalomnál bármely időben felvételnek.

Arad, 1912. évi december hó 4.

Green,

h. főkapitány.

700 hold erdő faállománya

(Hunyadmegyében, a Maros mentén) eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

7905

**Fischer Simon
nagy áruháza
Szabadság-tér**

A karácsonyi tárlat megnyílt!

Késő estig nyitva.

Az idei tárlat nagyszabásu alkotás. Minden ízében szenzációs. Tündöklő látványosság. Pazar újdonságok. Rengeteg választék.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

NAGY KARÁCSONYI OCCASIO

Az idei saisonból visszamaradt legújabb női felöltők rendkívül mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

**Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,**

**Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyerme felöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.**

**Gyászruhák és gyászbluzok.
Szabott árak!**

Telefon 238.